

NAGY KRACH!

New-York és London nem kimélték meg, az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüsttárgyár indította erőre magát, hogy az egész készletet eladja. En meglátalmazva vagyok ezen megbízást teljesíteni. Tehát bárkinék megküldöm a következő tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr-ért: és pedig: 6 db finom asztali kés, valódi angol pengével 6 db amerikai szab. ezüst villát, egy darabból 6 evőkanalat 12 kávékanalat 1 levestörőt 1 tejszűrőt 2 tojás-szeletet 6 angol Viktoria-tálcát 2 igen hatásos gyertyatartót 1 teaszűrőt 1 finom csukorporcót

44 darab összesen 6 frt 60 kr. Mind e fenti 44 tárgy előbb 40 frtba került és most csak 6 frt 60 kr. minimális áron kapható. Az amerikai szabad. ezüst egy kívül-belül fehér fém, mely ezüst színetét 25 esztendőig is megtartja, a miért szavatolják. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem csalás.

kötelezem magamat, itt a nyilvánosság előtt, bárkinék, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulasztja el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garnitúrát meg-szerezze, mely

Házassági és alkalmi ajándékul. továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. — Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-nál

az egy. amerikai szabad. ezüsttárgyár főigazgatója

Telefon. Wien II, Rembrandtstrasse 19. Telefon.

Szétküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Ehhez tisztító por 10 krajczár. — Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészéjszakai fém).

Kivonat az elismerő levelekből.

Becses evőkészlet küldeményét megkaptam és azokkal teljesen meg vagyok elégedve. Kérem még egy ugyanily 44 dbból álló am. szab. ezüstgarnitúrát utánvét mellett rész. küldeni. Bozovics, Krassó-Szörény megye 187. 96.

Keresztes S., főszolgabíró.

Pilis, (Pest-megye) 1896. aug. 24.

A küldött diszignitúrával nagyon meg lévén elégedve, kérem sógoromnak, Nyári bárónak szűl. Sörmogyi urhölgynek Szendrőre 3 ugyanilyen diszignitúrát küldeni.

Báró Nyári Gyula.

A kinek mit ér — mit ér az élet
egészség híján?

Verszegénység, erőtlenség és idegességnél egyedül

SERRAVALLO

kitűnő ízű chinavasbora segít teljes biztossággal.

Többek között ajánlják: Drasche, Kraft-Ebing, Kéti, Laufenauer, Neusser, Schwimmer tanár urak.

Fő- és szétküldési raktár: Egger-féle gyógyszerár a «Nádorhoz». Budapest, Váci-körút 17. 6969

Kis üveg (1/2 liter) 1.20, nagy üveg (1 liter) 2.20.

Páris 1889. **Kitüntette** Brüsszel 1891. Genf 1889. Bécs 1891. 1893. Chicago. Magdeburg. London 1893.

Egyetemes gyomorpor

Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse 230, a franciaországi orvosi társulatok tagja. Orvosilag legjobban ajánlatik. Rendkívül sikeres, még idült gyomorbajoknál is.

szállít próba ingyen, csupán a viteldij meg-térítése mellett, berlini főraktárból.

Ausztria-Magyarország számára egy doboz frt 1.60

Raktár:

Budapest: Török József gyógyszer.

király-utca 12. szám. 6992

Főiskolai **Dr. KUN ZOLTÁN** kipróbált igaz-orvos gyógyszerel

Vérképző labdacsoq, rózsaszínre csukrova: vérszegé-dok, görvélgyökörök, lástalan tudóbetegeknek legjobb gyógyszer. 1 üveg ára 1 frt 80 kr.

Hurut labdacsoq, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut, mőskor ellen legkitűnőbb: 1 üveg egészínkék csukrozott labdacsoq ára 1 frt 80 kr.

Női betegségek ellen leghatásosabb gyógyszer az **IRRI-GALO POR** 1 doboz 1 forint 20 kr.

Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvizek fölötti kitűnő óvszere a ragályos torokhajoknak is! Ára 60 krajczár.

A Purpurin Crème arcz és kétkendőknek megjelölés hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít a bárszuszorító varázsolja. 1 tágyel 1 frt 80 kr.

Kaphatók a készletnél:

TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél

Sárospatakon. 6839

Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-utca. Dr. Buday Emil gyógyszerárban, Városház-tér. Mindkét drogu-üzletben és gyógyszerárban kaphatók.

Selyem mellé bálifélek, kertyék, nyakkendők, selyem zsebkendők, mellfogókat, állatszeret, kalapok, özlinderek és egyéb férfidivat ezikeket nagy választékban ajánl

FÖLDVÁRY IMRE

BUDAPEST

7052

Koronaherczeg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

3 frt 95 egy igen finom metszésű üvegkéslet, mely 41 drból áll, és pedig: 12 db vizes pohár, 12 db boros pohár, 6 likör-pohár, 1 vizes üveg, 1 boros-üveg, 1 likör-üveg, 6 kompót-tányér, 1 kompót-tányér, 41 db összesen. Legfinomabb kivitelben 1 forinttal drágább.

5 frt 95 egy hat személyre való étel készlet legfinomabb karabadi porcellánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll: 6 db lapos tányér, 6 leves tányér, 6 csemegétányér, 1 levestál fedéllel, 1 pecsényetál, 1 főzelékál, 1 salátátál, 1 tésztátál, 1 saucetál, 1 saucé alja, 1 sótartó, 26 darab összesen, 6 tányérral több 1 forinttal drágább.

3 frt 95 egy legfinomabb valódi karsibadi virágos és aranyozott kávé- vagy teakészlet, mely 15 drból áll: 4 p. 1 db kávé vagy teakanna, 1 tejeskanna, 1 cukortartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, 15 db összesen. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszakiutdik. Lásdért és csom gólását 60 kr. számítatik. Megrendelések utánvét mellett az utolsó vasuti állomás meg-jelölésével eszközö-tetnek.

BÖHM J. üveggyári raktára

Budapest, Hunyadi-tér 1 sz. Andrássy-ut mellett.

rekedtség és elnyálkásodás ellen

Köhögés, legjobb hatású szer a

RÉTHY-féle pemetefű-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható min-lyen gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz-za 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld

Réthy Béla gyógyszerész

Békés-Csabán. 6981

Főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár Budapest.

Bilz természeti gyógyintézet

Sanatorium

Dresden-Radebeul, (Sómatörzs)

Két intézeti orvos. Őzsi és téli gyógykezelésre különösen alkal-mas. Egyike Németország legcsodásabb és legerősebb term.gyógy-intézetének. Kedvező gyógyeredmények női betegségek, ideg-, gyomor-, tüdő-, bőr- és nemibajoknál. Asthma, rheuma, kövérég, vérszegénység stb.-nél. Leírás bérn. Intézetulajd.

F. B. Bilz, a «Naturheilkunde» pályaköz. munkaszer-zője. Legjobb betegkönyv önkézelésre. 300.000 pld. már eladva. Köte 10 márká. Bilz kiad. Lipcse és minden könyvker. 6966

Nincs többé fejfájás!

D. Götz MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezere menő kö-szönetnyilvánítás bizonyít. Utolsó időben

MADRID UDVAR

és Baross Gábornak ó excellenciája feltűnő eredménnyel használta

Kapható **KOLLER TESTVÉREK**

a «Nagy Kristóf-hoz» címzett

gyógytárban Budapest, IV.,

Kristóf-tér 2. Váci-utca és Kristóf-tér sarkán. 7038

LOHSE-féle

Maiglöckchen

zsebkendő-illatszer — szappan

arcpor — pipere-víz

brillantine — Eau de Cologne.

Valódi csak akkor, ha a feltaláló cégét viseli.

Gustav Lohse

BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.

Kapható valamennyi illatszerészet, díszmü-aru-, gyógyfü-szerészet- és gyógyszerárban Ausztria-Magyarországon.

Kinek van szeplője?

vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biz-tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világárrt

Serail arcckenőcshez,

mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot, hanem az arczbőrt vakító fehérre, tisztává és ádóvá teszi. — 1 tágyel ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 db 30 kr.

Kapható Budapest: Török József gyógyszerár ur-nál, Egger-féle «Nádor» gyógyszerárban valamint minden magyarországi gyógyszerárban. 6903

Rozsárvy Máttyás gyógyszerész, Aradon.

„BUDAVÁR BEVÉTELE“

körkép, városligeti faszor 47. szám.

Közbejött akadályok miatt

e hó folyamán nyílik meg.

Foulard-selyem
valamint fehér, fekete és színes selymekből mindegyik minőségben, igazi gyári áron, a valódi és tartósságát való jóállás mellett, mé-terenkint 35 kr-ért tizenkét frt portó és vámment sen bázis szállí-tatnak. Legjobb követelést megrendelői forrás magának vénde. Ezar meg ezer elő-meg: frak. Munkák franko. Svájcban a levélportó kőszere-sen.

LATZKOVIKS A.

BUDAPEST,

IV. kerület, Váci-utca 22. szám.

Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros

ajánlja 6594

uri divat- és fehérnemű-újdoncságit.

Levélbélyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C.

Budapest, IV., Régi posta-u. 5

Alapított 1876 7014

Veszek! Eladok! Cserélek!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen

RÉTHY-féle pemetefű-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható min-lyen gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz-za 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld

Réthy Béla gyógyszerész

Békés-Csabán. 6981

Főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerár Budapest.

Bilz természeti gyógyintézet

Sanatorium

Dresden-Radebeul, (Sómatörzs)

Két intézeti orvos. Őzsi és téli gyógykezelésre különösen alkal-mas. Egyike Németország legcsodásabb és legerősebb term.gyógy-intézetének. Kedvező gyógyeredmények női betegségek, ideg-, gyomor-, tüdő-, bőr- és nemibajoknál. Asthma, rheuma, kövérég, vérszegénység stb.-nél. Leírás bérn. Intézetulajd.

F. B. Bilz, a «Naturheilkunde» pályaköz. munkaszer-zője. Legjobb betegkönyv önkézelésre. 300.000 pld. már eladva. Köte 10 márká. Bilz kiad. Lipcse és minden könyvker. 6966

Nincs többé fejfájás!

D. Götz MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyedül, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezere menő kö-szönetnyilvánítás bizonyít. Utolsó időben

MADRID UDVAR

és Baross Gábornak ó excellenciája feltűnő eredménnyel használta

Kapható **KOLLER TESTVÉREK**

a «Nagy Kristóf-hoz» címzett

gyógytárban Budapest, IV.,

Kristóf-tér 2. Váci-utca és Kristóf-tér sarkán. 7038

LOHSE-féle

Maiglöckchen

zsebkendő-illatszer — szappan

arcpor — pipere-víz

brillantine — Eau de Cologne.

Valódi csak akkor, ha a feltaláló cégét viseli.

Gustav Lohse

BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.

Kapható valamennyi illatszerészet, díszmü-aru-, gyógyfü-szerészet- és gyógyszerárban Ausztria-Magyarországon.

Kinek van szeplője?

vagy bármilyen folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biz-tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világárrt

Serail arcckenőcshez,

mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztatlanságot, hanem az arczbőrt vakító fehérre, tisztává és ádóvá teszi. — 1 tágyel ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 db 30 kr.

Kapható Budapest: Török József gyógyszerár ur-nál, Egger-féle «Nádor» gyógyszerárban valamint minden magyarországi gyógyszerárban. 6903

Rozsárvy Máttyás gyógyszerész, Aradon.

„BUDAVÁR BEVÉTELE“

körkép, városligeti faszor 47. szám.

Közbejött akadályok miatt

e hó folyamán nyílik meg.

9. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, FEBRUÁR 28.

44. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egyséves 12 frt

POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | tételeves — 6 .

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egyséves 8 frt

tételeves — 4 .

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egyséves 5.—

tételeves — 2.50

Külföldi előzetesekhez a postallag megátarozott viteldij is csatolandó.

Ellinger fényképe után

GRÓF TISZA LAJOS.

A TISZA GRÓFOK.

A BOROSJENŐI ősrégi Tisza család-nak egyszerre négy fiatal sarját emelte a király ő felsége grófi méltóságra, kiterjesztve rájuk nagy-bátyjoknak a már régebben grófságra emelt Tisza Lajosnak, Szeged újjáépí-tőjének a grófi czímmel együtt az ősi «borosjenői» előnév mellett a «sze-gedi» gróf előnévét is.

Ha kell s kíváncsok a jogegyenlőség korában a magas arisztokráciát még fentartani, új grófkot és bárókot kreálni, tekintettel különösen arra, hogy nemcsak fényes czímerrel, ha-nem (kellő vagyoni állás mellett) egy nagy előjoggal a törvényhozás főren-

diházában, a törvényhozásba személyes rész-női ágón. A mult század második felében II. Tisza László, a török hódoltság zivatarai alatt anyagilag aláhanyatlott régi nemes család második fénykorának s ma is élő ágának alapí-tója, széki gróf Teleki Katalint, Teleki Lajos kormánysszéki tanácsos leányát vette nőül s így a családba a nagy Teleki Mihály véret oltotta be. Fia, Lajos, ismét Teleki grófnót, a József gróf leányát, széki gróf Teleki Juliannát vette nőül, a László, Kálmán s Lajos (és a korán el-húnyt Domokos) anyját. E sorok írója még is-merte s tisztelettel bámulta benne az igaz magyar asszonyt, a lelkes honleányt, a gyermekeit böl-esen nevelő ritka anyát, s a legnemesebb szívű nők egyik példányát. Fia, Kálmán, a volt mi-niszterelnök — ifjan még, a protestáns küzd-el-mek egyik első bajnoka, — gróf Degenfeld Imre leányát, Ilonát vette nőül, a ki a

harmadik grófnő a családban, kinek jótékonsága, lelkesége s bölcsesége nemcsak a köztisztélet tárgya, hanem a szereteté s bálulása is, a melyre családjában s ismerői körében min-denkit elragad.

Koller utódi fényképe után.

GRÓF TISZA ISTVÁN.

Gyakori eset, hogy kitűnő apának, köznap anyja mellett, apjától mes-sze elmaradó középserű fia növeked-nek; szint'oly gyakori, hogy közép-serű apának, kitűnő anyja mellett derék fia. Mert az anyja adván meg a nevelés — különösen az erkölcsi nevelés — alapjait, a gyermekeken az anyja jelessége látszik meg az apáé fölött. De alig lehet eset arra, hogy derék apának s kitűnő anyának neve-léséből ne jeles fiak és leányok lépje-nek az életbe. E természeti törvénye-keket igazolják úgy gr. Teleki Julianna, mint a Tisza Kálmán s gróf Degen-feld Ilona gyermekei. S ez utóbbiak-nak csak öröndhetünk és szerencsét kívánhatunk, hogy a magyar arisztok-rácia s a törvényhozás tagjai közt a legújabb Tisza grófkot is ott láthat-juk gróf Tisza Lajos mellett, kinek nevéhez, Szegednek romjaiból fel-élesztésén kívül az új országház fel-építése körül szerzett érdemeit is fűzi a magyar kultur-történet.

Az új Tisza grófk legidősbike, István, 1861 ápril 22-dikén, Buda-

pesten született; mikor atyja, az új alkotmányos élet első országgyűlésén, gróf Teleki László helyére lépve, a határozati párt élén, mint politikai életünk fiatal daliája magának egyszerre tekintélyt szerzett: ő még bölcséjében szendergett. Most 36 éves és már is jóval túl van azon az időpontra, a mikor nagyramenettel biztatják a szép jövődöt ígérnek a közelet fiatal harcosának. Ő 24 éves korában lépett a politikai pályára s 1884-től 1892-ig három cycluson képviselte a vizaknai választókerületet, melynek egykor, az 1834-iki erdélyi országgyűlésen s az 1848—49-iki pesti, — majd debreczeni — képviselőházban id. Szász Károly volt hírneves képviselője. Az utóbbi, 1892—96-iki képviselőházban, a fiatal Tisza a bars-újványi választókerületet képviselte s most — ötödik ízben már — a biharmegyei ugrai kerület küldötte a törvényhozás termébe, mondani sem kell, mint a szabadelvű párt rendületlen hű tagját.

A közpályára már oly fiatalon sem készületlenül lépett. Tanulmányait otthon kezdte a családi körben; jeles nevelők mellett, szülei vezetése alatt folytatta a középiskola két felső osztályát, melyeket a debreczeni ref. kollegiumban végzett. Egyetemi pályája a berlini, heidelbergi és budapesti egyetemek közt oszlott meg s ez utóbbin nyerte el az államtudományi tudóságot jeles kitüntetéssel. Kiszolgálta önkéntesi évét s huszártiszti rangot nyerve, ott-honában, Biharmegyében mint bizottsági tag s tiszteletbeli szolgabíró tevékeny részt vett a megye politikai és gazdasági életében, valamint a ref. egyházi életben is, és e téren később az 1891—93. évi egyetemes zsinaton tevékeny s nagy súlyú befolyással működött. Előbb már a 80-as évek elején a még akkor atyja vezetésével álló belügyminiszteriumban ismerkedett meg, mint önkéntes alkalmazott, a közigazgatás gyakorlati kérdéseivel; de már akkor élénk részt vett a gazdakör agrárius vitáiban is, mert általános tudományos műveltségének széles körű tárgyai közül az agrárius kérdésekhez fordult legnagyobb előszeretettel. Szorgalmas és mélyreható tanulmányaival, ritka felgyógyású s éles ítélő tehetséggel, szabatos irányával s élénk és hatásos szóbeli erejével korán feltűnt s hatása egyre növekedett. Az agrárius kérdésekkel irodalmilag is behatárolt foglalkozik folyvást. Több ide vágó tanulmánya jelent meg a »Budapesti Szemle«-ben s legközelebb is »Magyar agrárpolitika« című, a mezőgazdasági termékek árhanyatlásának okairól s orvosszereiről szóló röpirata a leghatalmasabb szavakat egyike e már égetővé vált s nehéz megoldású, nemcsak politikai, de nemzeti életkérdésben. »A széles látkört nyitó emelkedett álláspontnak s a mellette az erős boncoló észnek nem mindennapi példájával találkozunk a röpiratban« — írja róla az akadémia megbízásából megjelenő »Közgazdasági Szemle«-nek egy szakértő munkatársa. »Szerző ritka tapintattal válogat a politikai adatok között is, félre dobja a könnyen porló anyagot, mely logikai következtetései épületének szilárdságát veszélyeztetné. A mit állít, annak megcáfолhatatlan bizonyító ereje van.«

Tisza István ma már nemcsak reményekre jogosít, mint tizenkét évvel ezelőtt, a politikai pályára léptekor. Az ő pályája már határozottan ki van szabva és jóslás nélkül is ki lehet mondani, hogy az magasra vezet.

Két testvéröccséről s kis fiáról, a három Tisza grófról ma még kevesebbet mondhatunk. *Kálmán*, a második fiú, házi tanulmányai után nyilvános iskolát színt'oly jeles sikerrel végzván, a családi birtokok egyikén oly szakértelemmel, mint szenvedélyvel gazdálkodik. A közéletben csak

megyén s maga vidékén vesz részt. Értelmiségével s megnyerő egyéniségével határozó befolyást biztosított magának. *Lajos*, a harmadik testvér, felsőbb iskolai pályájának derekán van, az érettségi vizsgálatot 1895-ben ő is kitüntetéssel állotta ki; tehetsége s szorgalma, komolysága, kedvessége ő felőle is sokat ígér. Végre a legifjabb Tisza grófról, István hasonnevű fiáról, a ki még egészen gyermek, most még csak annyit mondhatunk, hogy fejlett, egészséges testalkatú fiúcska, szüleinek (édes anyja Tisza László leánya) s nagyszülőinek öröme, gyönyörűsége és reménye.

Ép, egészséges törzsnek, magas és terebélyes fának hajtsái s gyökérrel hajtó sarjai is egészségesek s új meg új hajtsaikkal századokig élnek. Ezt kívánjuk — ezt reméljük — a Tisza-fa grófi ágáról is.

— á — r.

AZ ÉN IMÁDSÁGOM.

Uram, Hozzád esdek meggyőzőtört lélekkel, A mi még megmaradt: a vágyat ne vedd el! Megpróbáltad vesém', megrostáltad szívem' S én a sok csapás közt kitarítottam hiven. Égetett, emésztett, mint az eleven szén Rettenő parancsod s a szívem elvesztvén Hitén kívül mindent, mit embernek lehet: Uram, óh add vissza vesztett tűzhelyemet!

Uram, Te akartad s tűz szállt le az égből, Te szóltál s ime, árnyék lett a fényből, De a Te felhődből csendülhet még szózat, Enyhülés lesz Nálad a gyász és iríztat! A ki gyászruhába öltöztetted engem, Csak Te parancsolhatsz, hogy szabad levetnem... Hamvából már sokszor behintém fejemet, — Uram, óh add vissza vesztett tűzhelyemet!

Uram, gazdagabb lett fényes, ékes egéd Három angyalommal... Nem tévők eleget?... Még senki se jött le, ki fölment az égbe, Csak az imádságom szállt utánok félve, Mint a tépett lelkű Jóbnak bús siralma, Kinek már a lelkén sem volt bizodalma. De én még remélek, hogy kegyelmet lelek... Uram, óh add vissza vesztett tűzhelyemet!

Uram, hallgassad meg én panaszkodásom', Kiáltó szegénynek légy szabadításom: Rendelj mellém s hozzám egy hű, tiszta asszonyt, Ki ébren szerezsen, álmomban viraszson, A ki vélem együtt építse a házat, Ékesen ne járjon, ne érje gyalázat S a ki napsgúrként üdítse lelkemet... Uram, óh add vissza vesztett tűzhelyemet!

Uram, ha jóvoltod nem szűnt még meg hozzám, Éltető napodat borús égre hozván, — Vessződ suhogását mert nagyon hallottam — Add vissza emitt azt, a mit veszték ottan: Hitestársam mellé gögicselő népet, Hadd hirdessem velők a Te dicsőségéd... Hozzád csapong majd föl hála és szeretet... Uram, óh add vissza vesztett tűzhelyemet!

Iff. Szász Károly.

EMLEKEK KELET-INDIÁBÓL.

Ira Reményi Ferencz.

V.

Látogatás a hindu zenekirálynál.

Él Kalkuttában egy hindu ember, a ki így nevezi magát: »Radzsza Sir Sourindro Mohun Tagore Mus. Doc.« Ez azonban csak kisebbik ezime, mert van még egy nagyobb is, a mely oly hosszú, hogy bármely uralkodó megírighelhetné érte. Az igaz, hogy nem foglaltatik benne, hogy ezen és azon országok hercege vagy királya, hanem csak, hogy ezen és ezen (legiónyi számú) rendjelek ilyen és olyan magas osztályának birtokosa, továbbá ez meg amaz tudományos akadémiák, zenei intézetek és más egyesületek

(számuk még tetemesebb) védnöke, elnöke, tiszteletbeli tagja, stb. Hetedhét országból származó rendjelei között a Ferencz József-rend kiskeresztjén és az Indiai császárság rendjén kívül, mely utóbbinak »Sir« czímét köszöni, olyanok is előfordulnak, mint a »portugál katonai Krisztus-lovagrend« és a »Malta, Rodusi, Jerusalemi stb. Szent Megváltó - lovac - rend«. Ebből eleve is azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy a nevezett szent lovagrendek lépést tartva a korszellemmel, immár visnuitákat is fölvesznek körükbe, valamint hogy viszont vannak már igazhívó visnuiták, a kiknek keresztényektől való idegenkedése nem terjed ki azok rendjeleire, sőt még egészen vallásos vonatkozású rendjeleikre sem.

Radzsza Tagore tehát vallására nézve visnuita, vagyis a hindu-vallásnak egy felekezetéhez tartozik; foglalkozására nézve pedig zenetudós. Foglalkozására nézve! Hiszen ő radzsza, azaz fejedelem! Igaz, de nem tényleg, hanem csak névleg. A radzsza cím őt mint fejedelemi család sarját illeti meg. De azért van egy nagyvilág, a melyben ő valóban fejedelemi helyet foglal el, az olvasó a fent elmondottak után sejtethi már: a szellem világa. Nagy tudós, zeneszerző és költő. Anyanyelvén, a bengálin és néhány más hindu nyelven kívül tökéletesen tud angolul is. Műveltsége és tudománya felőleli nemcsak a hindu szépművészetek óriási birodalmát, hanem kiterjed az európai rokon fajtájú birodalomra is. Hajlamai főleg zenei természetűek; különösen a zene formáinak tudományos kutatására fordítja figyelmét és czélul azt tűzte ki magának, hogy a hinduk zenéjét, drámáját, tánczművészetét, tehát egész érzelmi világát megismereti az európaiakkal. Angolul irt nagy számú művei útát nyitnak előttünk ez eddig csak sejtett, de nem ismert szellemi világba. Hogy mily egészen idegen és különböző ez a világ a miénktől, mutatja már az az egy is, hogy a hindu zenében a miénktől csak az közös, hogy hangokból áll, de viszont nagyon különbözik a miénktől abban, hogy 24 hangot számlál egy oktávában, míg mi csak tizenkettőt. A polyphonikus zenét azonban, melyben minden szólamnak önálló érvénye is van, nem ismeri a hindu zene.

Radzsza Tagore azonban nemcsak nagy tudós, hanem nemes lelkű ember is. Erről Európának több muzeuma tanúskodik, a melyeknek indiai hangszergyűjteményei ő tőle származnak. Angliának és királyának hű és hasznos alattvalója; de minden egyéb európai nemzetnek is tisztelője. Különösen monarchiák iránt nagy szeretettel viseltetik. Valahányszor egy-egy hadihajónk érkezik Kalkuttába, a »Pathoriagata Raj Bati« palotában (ily czifra nevű a radzsza lakhelye) mindig fényes ünnepélyt rendeznek. Az Indiáról szóló útleírások részletesen szoktak foglalkozni ez ünnepélyeken élvezett zenei és tánc-előadásokkal.

Az »Erzsébet császárnő« kalkuttai tartózkodása alatt a rendes ünnepély elmaradt, minthogy alig egy hónappal azelőtt Ferencz Ferdinánd főherceg ő fensége otlléte alkalmából már rendezett egy ünnepélyt a radzsza. Én azonban mégis meg akartam látogatni a tudóst, annál is inkább, minthogy nagybátyám, Reményi Ede hegedűművész, több évre terjedő világkörűl útja közben hosszabb ideig tartózkodott Kalkuttában és a mint megtudtam, igen gyakori vendége volt a híres hindu zenetudósoknak. Konzulunk útján tehát kérdést intéztettem hozzá, hogy elfogadja-e látogatásomat. A válasz igenlő volt.

A meghatározott órában diszbe öltözve útnak indultam s egy félreeső utcában nem sokára rá akadtam a fejedelemi lakra. Bár csinos, de

egyszerű emeletes épület ez, melynek európai szabású képhez kevésbé illik a fantasztikus, ó-indus fegyverzetbe bújtatott, sisakos, pajzsos és kardos kapuőr. Egy livrés kapus is előkerült; egy babu-féle* ember pedig átvevő a névjegyet és elkalauszolt az emeleten levő elfogadó-szobába. A feljáratot régi, részben igen értékes indiai fegyverek gyűjteménye díszíté. Az emeleten ismét egy középkori szinpadias ör ödöngött, ki oda érkeztemre nagy csörömpölve tiszteltet. Az elfogadó-terem semmiképen sem mutatta, hogy egy indiai fejedelem; beillett volna akármely európai előkelő ember házába, ha ugyan értékesebb képek fedték volna a falakat. Szemtanúk bizonyossága szerint azonban vannak e palotában indiai izléssel berendezett termek is, Indiának nem egy értékes műtermékével díszítve. Venusok és Cupidók karcolatának egész sorozatával szemközt foglaltam helyet egy diványon. Kevés vártatva belépett a radzsza; egy kis termetű, éltes, egyszerű külsejű ember, fekete tógába öltözve. Szívesen és fesztelenül fogadt. Bevezetéstül, — Keleten lévén, — néhány bókot nem tarték fölöllegesnek, mondván, hogy nem akartam Kalkuttából eltávolzni a nélkül, hogy annak legnevezetesebb emberét, már mint őt, látni meg ne kíséreltem volna. Elmondám, hogy hírelt minden könyv, mely Indiáról szól, telve van; hogy itt volt hadihajóink útleírásai nem győzik őt magasztalni, stb. A radzsza szerényen tiltakozott az ellen, hogy ő oly roppant híres ember és hogy csekély tevékenysége ily elismerésre méltó volna. Ezután Indiára került a szó, melynek érdekességét magasztaltam, mondván, hogy némely részeit volt alkalmam saját tapasztalásaimból is megismerni. A radzsza feleletében kifejté, hogy neki minden törekvése az, hogy hazáját, legalább annak szellemi világát, Európával megismertesse. Ő fenségére, Ferencz Ferdinánd főherczegre vitte át azután a szót; mert abban a szerencsében részesült, hogy a fenséges utazót szerény házában egy zenei estélyen fogadhatta. El volt ragadtatva a fenséges úr szívesességétől és India műveltsége iránt tanúsított érdeklődésétől. A hindu zenéről szólva sajnálta, hogy házi zenésze távol lévén, nem mutathatja be hangszergyűjteményét. Ezt ugyan én sajnáltam leginkább, minthogy e gyűjteménye világhírű, a mennyiben magában foglalja India összes hangszereit, melyeknek száma az indusok élénk alakító képességéhez képest rendkívül nagy. Van köztük egy húros hangszer, melynek hangdobja két üres strucztojásból áll. Legérdekesebb azonban a csupán Indiában előforduló »nyasz-taranga«, egy trombita-féle hangszer, melyet azonban nem fújnak, hanem kívülről a gégehez illesztve a hangszálak rezgése által hoznak hangzásba. Azután nagybátyámra, Reményi Edére került a szó; hollétéről kérdézősködött a radzsza. Igen érdeklé, hogy két évvel azelőtt ismét Európában időzött hosszú távollét után. Azután ő említette a művész kalkuttai időzését, mondván, hogy majdnem naponta zenélt vele. Örömmel látszik a nyugati zenészszel kötött ismeretségről emlékezni. Az egyik asztalról egy fényképet vett föl; nagybátyám arcképe volt; a fényképre az aláírás fölő egyszerű angol dedikáció volt írva: »A hindu zene-királynak egy magyar hegedűsdalos«. Az utóbbi szó helyén egy azt jelentő indiai szó volt. »Igen kedves emlékem«, mondá a radzsza.

A szokásos 15 percz letelvén, ajánlám magamat. »Ha viszontlátja nagybátyját, tiszteltetem«, — mondá búcsúzásul a radzsza, miközben a

* Babu-nak nevezik a hinduknak egy ügyszólván európai szellemben nevelt osztályát, mely ismeretéről és képességeinél fogva irnok és egyéb hivatalnokai állásra kellőleg minősítve van.

HINDU SZÖVŐ LEÁNY.

Bombayi fénykép után.

HINDU FÉRFI.

lépesőig kísért. Újlag csörömpölés hangzott fent és lent. Midőn a koosiba ültem és már indulóban voltam, nagy sietve jött utánam egy szolgáló és egy csomó könyvet nyújtott át. »A radzsza küldi emléklül«, mondá. A zene-király művei voltak. A szolgáló megbízását teljesítvén, nem távozott el, hanem jobb kezét kinyújtva, várakozó állásban maradt. Ez úgy Keleten, mint Nyugaton is baksiskérését jelent. Kijárt neki, a mit kívánt, minthogy meg is érdemelte. Ezt látva a fejedelemi kapus, elérkezettnek tartá a pillanatot, hogy magas álláspontjáról ő is lelépjen, és ellenállhatatlan baksisvágytól sarkalva, szintén kinyújtá kezét. Utoljára az ó-indiai testőr hatalmas pallosát bal kezébe áttéve, szintén azon

volt, hogy harmadiknak szegődjék két társához, mikor a radzsza indulatos kiáltása hangzott le az emeleti erkélyről, mire a baksisért viszkető kezek visszahúzódtak.*

E közben alkonyodott. Az utcákon haza térő munkások tolongtak. Tarka-barka, ríktő rongyokba öltözött fekete és barna népség, vörös, sárga, vagy fehér turbánokkal, vérpiros, a pánuszupari evéstől megfestett szájjakkal, homlokukon a kaszt-jegy vörös, sárga vagy fehér festékekkel odafestve. Az embertömegek közé beekelve zebu-öröktől vont szekerek, itt-ott skatulyaszerű gyalog fabintók, vagy kétkerekű furesa taligák hajtottak, s bennük aranytól csillogó ruhákba burkolt előkelők ültek. A nyitott boltokban látni lehetett, mint végzik munkájukat a különféle mesteremberek. Szövő lányok a földön ülve fonalat készítettek: görnyedő legények valamelyik réztányér ábráinak fesszégésében ügyeskedtek. És mindenki ordított, kiabált: a szurtos boltjaik előtt keresztbe tett lábakkal ülő árusok ép úgy, mint a hintók kocsisaitól kiméletlenül ostorozott útezei csöcselék. A szem fáradtan emelkedik fel, hogy nyugpontot leljen e zajgó zürzavar után és — megtalálja. Ott fenn a házak erkélyein ülnek a megvetettek: a nők,* egykedvű mozdulatlan nyugalommal tekintve alá a férfiak világára. Egy-egy bronzból öntött szobornak látszik mindegyik, csak fekete szemeik titokzatos tűzsugara árulja el, hogy bennök élet is rejlik.

LEVELEK KELET-AFRIKÁBÓL.

I.

Zanzibar.

A Vörös-tengeren áthajózva, megkerülve a Szomali földet, elhagyva Brit-Kelet-Afrikát, a távolban lassanként sötét foltok gyanánt tűnnek föl a láthatáron a zanzibari szigetek, s elhajózva Pemba-sziget zöldelő pontjai mellett, Kelet-Afrika paradicsomkertjéhez közeledik hajónk. Már messziről szemünkbe tűntek a hatalmas város napsugaras fehér házai, s a látvány annál vonzóbb lett, minél inkább lassította menetét a hajó, míg végére elibénk tárult az egész egyszerű panoráma: a vasárnapi lobogódiszbe öltözött óriási háztömkeleg.

Alighogy horgonyt vetettünk, sáskamódra lepte el hajónkat a csolnakosok fekete serege, s a legnagyobb zsvajjal nyakra-főre kínált öt-hat nyelven vegyesen csolnakot és »legelső szállodát«. Mielőtt e nyelzavarról fölésszeltem volna, a legnagyobb meglepetésemre podgyászmot már ott látom az egyik csolnakban, melynek tulajdonosa emberei ütlegetése közben kabátomat ráncigálja s integet, hogy szálljak be.

— Minden készen van! — mondja svahéli nyelven.

Akarva, nem akarva beszálltam aztán a csolnakba s a csolnakosok egyhangú dudolása mellett evezünk a part felé, hol kiszállva, az én embereim a tiz pereznai úttér két rupiát (1 frt 50 kr.) követeltek tőlem vitelbér fejében; de a mint amúgy magyar-miskásan összeszidtam őket a tulságos követelésért, meghunyászkodva szépen beérték egy fél rupiával.

Alig hogy ezeket leráztam a nyakamról, óriási zsvaj támadt körülöttem. Egy csomó néger verekedett a podgyászmom fölött. Mitűn botom segítségével egy kis rendet csináltam, egy becsületesnek látszó néger vezetésére bízam magamat. Hosszú félóraig vezetett a kikötőtől alig kétszáz lépésnyire fekvő szállodába, mialatt egyes épületek mellett kétszer-háromszor is elhaladtunk. Az ügyszólván a szomszédban fekvő konzulátusunkhoz is vagy fél városon át vezetett. Ekkor már átláttam a szitán, s egy tisztos-

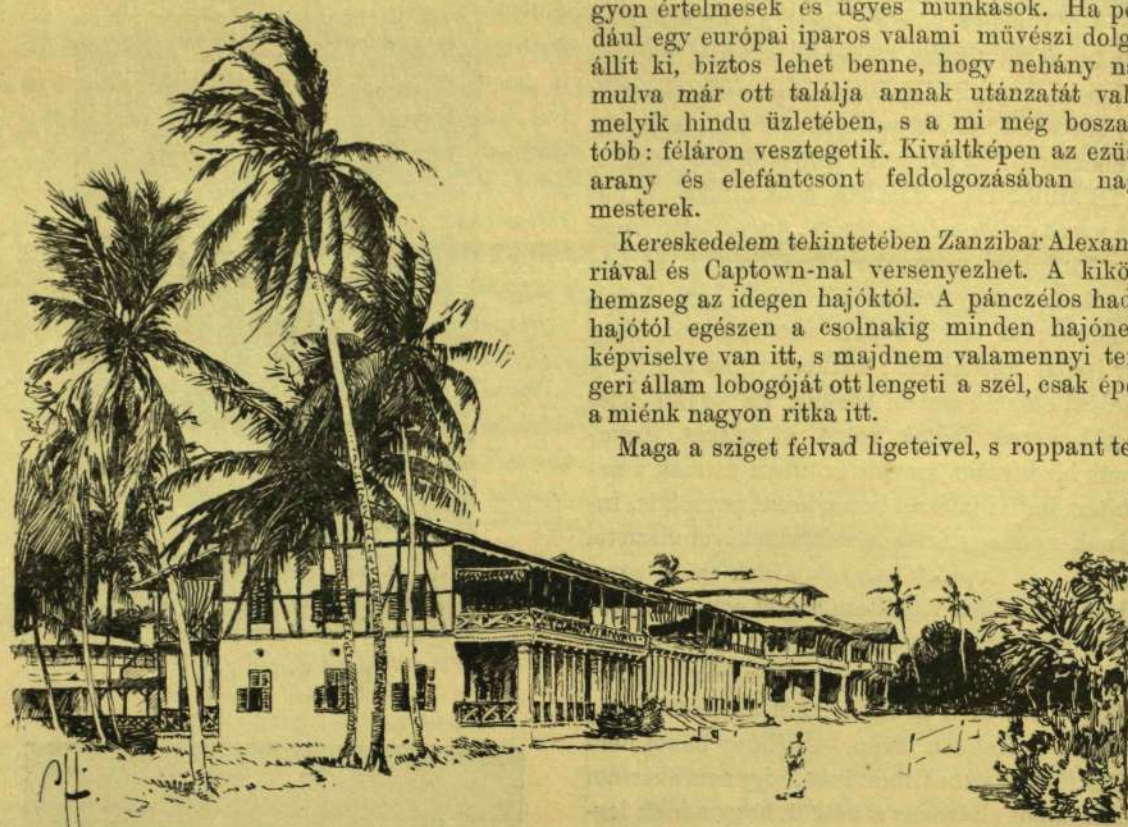
* Kelet-Indiában a nők megvetett lények. Sőt Bombayban van évenként egy ünnepély, melyet a nők megvetése ünnepének lehetne nevezni. Egy nőnek öltözött fiatal férfi visszajára ül egy lovon s úgy vonul végig a városon; a férfiak utána, tépik szídják, csúfolják. R. F.

séges kézmozdulattal megtapogattam oldalbordáit, minek következtében csodálatosan megjavult, s mindenható tudta azontúl a legközelebbi utat.

A ki helyes fogalmat akar szerezni a bábéli nyelvzavarról, az fáradjon le Zanzibarba.

Az ember örmény zsidóhoz száll be, a ki ugyan rossz lábon áll az írás mesteriségével, hanem aztán beszél vagy két tucat nyelven, s ez a *goanéz* (a portugall Indiából származó keverék nép) látja el minden kigondolható szükséglettel egy és ugyanazon üzletéből, melynek egyik sarka kereskedés, a második suszter- és szabóműhely, míg a harmadik sarokban koresma van és így tovább. A mohammedán *hindu* nagy- és kiskereskedő; a *párszi* (tüzimádó) hivatalnok; a *ban-nyan* (tehénimádó hindu) igen szorgalmas és ügyes iparos; a *görög* és *olasz* koresmáros, az *angol*, *német* és *francia* nagykereskedő, orvos, vagy konzul; a *portugall* bieskás a szó legszorosabb értelmében; a *néger* (különféle törzs) hordár vagy rabszolga, a *svahéli* és *komorói* (mindkettő arab-néger keverék) többnyire inas, néha kereskedő, vagy legtöbbször léhűtő. Az *arab* útnak születt s fekete aranyhímzésű talárjával végig söpri az utcákat, kezét folyvást az övébe dugott rövid, görbe maszkati kése ezüst veretű, drágakövekkel kirakott pengéjén nyugtatva. Van itt ezeken kívül *szingáli* (Ceylon-szigetéről), *persa*, *kurd*, *somali* s még egy egész sereg más népelem is, köztük Zanzibarnak egyik nevezetessége: az iczi-piczi, csinos *japán* lányok.

Örökös sürgés-forgás az egész város. Az ut-

A KASZINÓ, FŐPÉNZTÁR ÉS KORMÁNYZÓSÁG ÉPÜLETE DAR-ES-SZALAMBAN.

Háry Gyula rajza.

painak alig elég egy jó szivarra; a mellett nagyon értelmesek és ügyes munkások. Ha például egy európai iparos valami művészi dolgot állít ki, biztos lehet benne, hogy néhány nap múlva már ott találja annak utánzatát valamelyik hindu üzletében, s a mi még boszantóbb: féláron vesztegetik. Kiváltképen az ezüst, arany és elefántesont feldolgozásában nagy mesterek.

Kereskedelem tekintetében Zanzibar Alexandriával és Captown-nal versenyezhet. A kikötő hemzseg az idegen hajóktól. A páncélos hadihajótól egészen a csolnakig minden hajónem képviselve van itt, s majdnem valamennyi tengeri állam lobogóját ott lengeti a szél, csak éppen amienk nagyon ritka itt.

Maga a sziget félvad ligeteivel, s roppant ter-

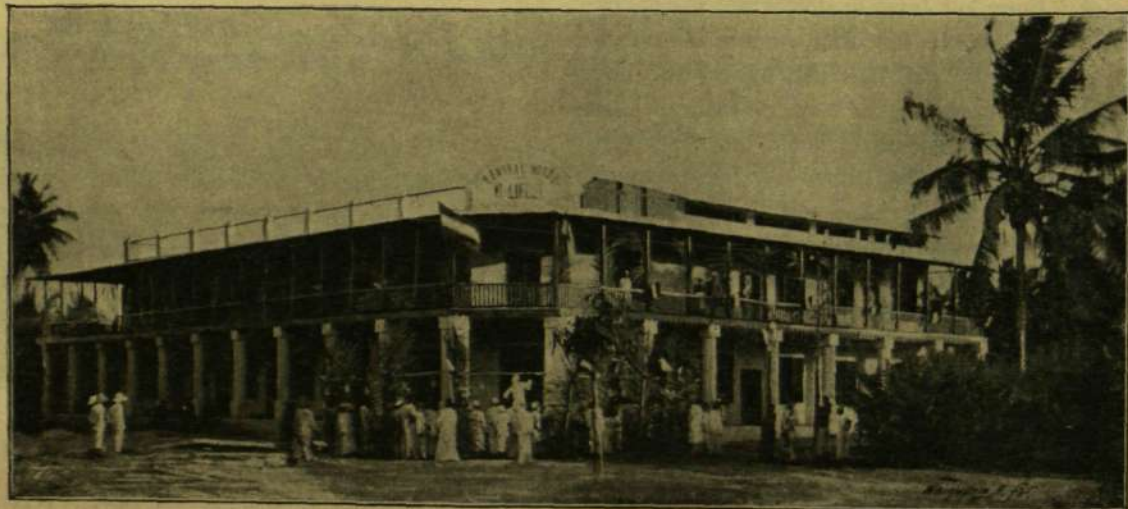
Háry Gyula rajza.

A ZANZIBARI SZULTÁN PÁLMAERDEJE DAR-ES-SZALAMBAN.

czákon minduntalan belebotlik az ember néhány sült halat cipelő néger asszonyba, vagy egy sereg lánczra vert vizet hordó rab vagy rabnő keresztetiz untakat, s alig haladtunk néhány lépésnyire tovább, már is halljuk hátunk mögött a *«smile!»* (vigyázz!) figyelmeztető kiáltást. Ilyenkor nem jó hátra fordulni, hanem tanácsos odalapulni a legközelebbi ház falához, — de sietve, mert ha kocsit el nem gázol, könnyen hátba lökhetnek valami gerendával, a melyet futva cipelnek a félmeztelen benszülött négernek.

Zanzibar 11 városrésze közül kiválik a tiszta európai negyed, de legérdekesebb a hinduk városrésze. Üzlet üzlet hátán. Az ember bámulva kéri magát: tulajdonképen ki vásárol itt? Iparos, kereskedő, nyakra-főre kínálja ezikkeit.

Ezüstműves, cipész, pénzváltó, rőfös, vaskereskedő, borbély, pék, bőrkereskedő, írástudó, ruhamosó, mind egymás mellett lakik, s rendszeren keresztbe vetett lábakkal ott ül áru között családotul, mindenesül. Ezek többnyire indusok s európai kereskedő vagy iparos ki nem állja a versenyt velök, mert az a napi nyereség, mely-lyel a kevés igényű hindu megelégszik, az euró-

VENDÉGFOGADÓ TANGA ÁLLOMÁSON.

II. Német-Kelet-Afrika.

Az Umba folyótól délre a Rovumaig, a tengerparttól a Viktoria-Nyanza, Tanganyika és Nyassza tavakig terjedő s anyaországánál jóval nagyobb terület Németország gyarmata.

A lapályos tengerparttól beljebb, vagy 30—60 kilométernyire emelkedni kezd a talaj; az Uluguru, Kide és Uzambara hegyekben jelentékeny magaslatoakat látunk. A gyarmat legmagasabb pontja a Kilimandzsaro hegy. Innen túl egész a tavakig a talaj egyenletesnek mondható.

A területet keresztező folyóknak legnagyobb része a száraz időszak alatt egészen kiszárad, mindamellett némely folyó medrében, mint a hogy Uzambara vidékén láttam, 30—50 centiméternyi mélységben igen tiszta ivóvízre lehet akadni. A láz sokféle alakban lép itt fel, s szedi áldozatait. Nem ritka eset, hogy a karavánutak mentén lázban elhullott négernek holttestét láthatni.

A növényzet nem mondható igen változatosnak. A part mentén mango- és pálmafák tartják a vidéket, s a néhány ebenfán és majomkenyérfa kívül alig látni egyebet járhatatlan bozótban, vagy füvel és dudvákkal buján benőtt árterületeknél, a melyekből itt-ott egy kis néger falu, vagy major kandikál ki, körülvéve kiazí- (édes ízű burgonya), mhago- (Jatropha Manihol), néhol kukoricaföldekkel. Narancs, banán és dohány már ritkább, vagy legalább kisebb mennyiségben látható.

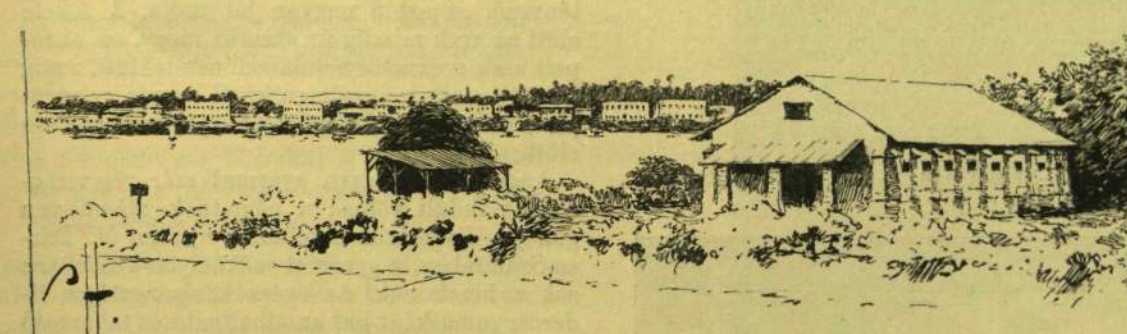
mékeny talaján buján nő az citrom, narancs, banán, kókusz, datolya és mangó-kertjeivel paradicsomhoz hasonlít, s termékenysége tekintetében vetekedik a Nilus völgyével.

Politikailag Zanzibar és Pemba-sziget az angol védnökség alatt álló *zanzibari szultánságot* alkotja, melynek trónján a maszkati szultáni család egyik ágának egy tagja ül. Az 1896. év elején *Said Hammed bin Twain* mondhatta magának az igen izlésesen épült, magas, három szárnyú szultáni palotát, a melynek erkélyéről esténként nézte hadserege tisztelgését és hallgatta zenekarát.

Ma már csak füstös romok mutatják az egykor oly hatalmas szultánok székhelyét. A szabad Anglia fia nem tűr szabad véleményt és az egyedül jogos trónutódnak a német-barát, ke-

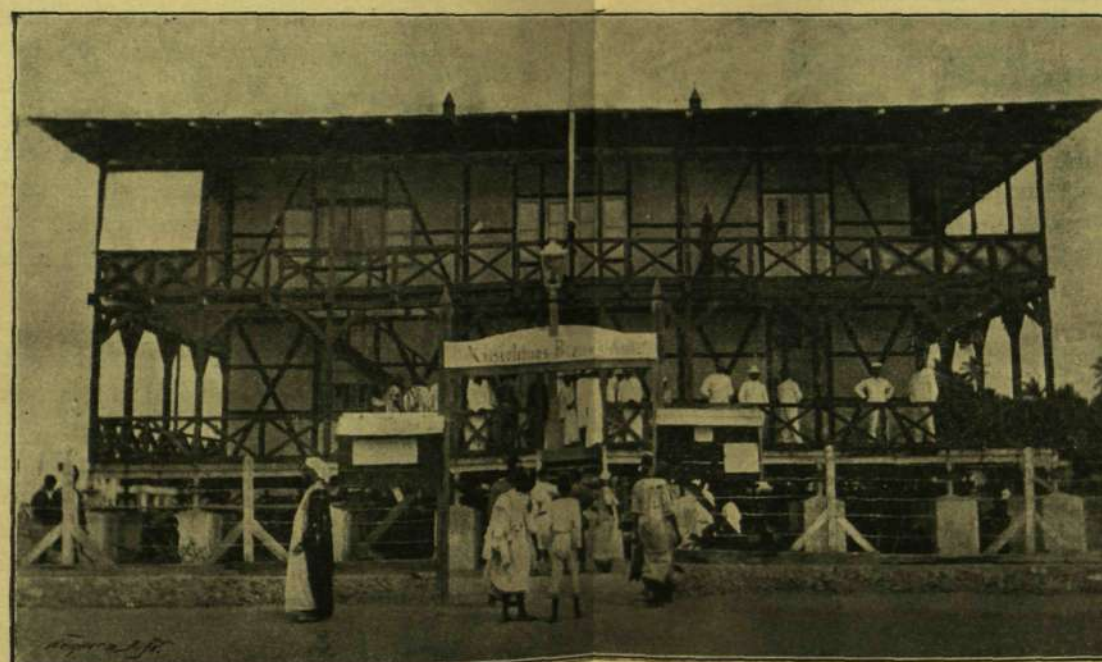
mény fejü *Said Khalid bin Bargashnak* két napi uralkodása után (1896 aug. 25—27.) úti laput akartak kötni a talpára. De miután ez nem hajlott a szép szóra, 45 percznyi ágyúzással rommá lötték a palotát, az utcákat s a partot iszonyúan megcsontkított hullák százai börtötták, a szultán hadi hajója elmerült, tüzéséből hirmondó sem maradt, ő maga pedig kénytelen volt a német konzulnál oltalmat keresni.

A leggazdagabb arabok, köztük a tekintélyes öreg *Abdallah bin Soliman*, a ki a nyolczvanas években követi minőségben járt az európai udvarokban, fogságba kerültek s egy bábót helyezett az angol politika a trónra *Hammud bin Mohammed*, egy tehetetlen, beteges öreg úr személyében.

DAR-ES-SZALAM.

Háry Gyula rajza.

A JÁRÁSI FŐNÖKSÉG ÉPÜLETE DAR-ES-SZALAMBAN.

TANGA ÁLLOMÁS PÁLYAUDVARA.

Sokkal szebb kilátást nyújtanak a hegyes vidékek, pl. az Uluguru hegyek örökké zöld, vadregényes öserdeikkel.

Ezeket túl azonban néha napokig nem lát a szem egyebet, mint magas, sűrű bozótot, magas füvet, műveletlen, néha posványos, bokrokkal, vagy fákkal tarkított vadont, melyet a leopárdok, éjjeli majmok, s nem ritkán az oroszlánok is örömezt látogatnak. Az oroszlán hangja igen messzire elhallatszik itt. Egyszer hatalmas morgás zavart fel délutáni szundikálásomból; embereim remélve futottak be a kerítéssel körülvett sátorhelyre s féllelmen mutattak egy irány felé.

— Bwana, simba, simba! (uram, oroszlán!) suttogták valamennyien.

Először szükségesnek tartottam megértetni velük, hogy lelvőm, a ki megszökik, azután (főnököm hivatalos dologban Dar-es-Salaamban járván, s különben sem jöttem ide oroszlánvadászatra,) elég rossz kedvvel töltöttem meg a puskámat, s hogy a helyzettől világos képet nyerjek, felmáztam egy fára s távcsőmmel körülnéztem. Nagy kő esett le a szívemről, mert

A «KAISERSTRASSE» NEVŰ UTCZA DAR-ES-SZALAMBAN.

az oroszán körülbelül 3—4 kilométernyi távolságban hallatta hatalmas hangját.

A madárvilág és hasznos házi állatok gyéren vannak képviselve; hanem majom, oroszán, kigyó, krokodilus, gyík, elefánt, orrszarvu, leopárd, sáska, moskito, hangya elég sok van és kellemetlenkedik minduntalan. A leopárd még a sátorba is betolakodik, s egy faluból oda érkezésünk előtt egy fél órával az oroszán vitte el a helység bíróját.

Mindemellett is az élet elég kedélyes, és az utazás különösen az utóbbi években nem veszélyes. Sokkal több baj van a feketékkel. Alig 10 kilométernyire a parttól és nélkül elszaladnak az egyes shambák lakói, néha az egész község, vagy legalább a nők valamennyien. Ez azért kellemetlen, mert nem tudja az ember tájékozni magát a helyről. Vajon ez első európaiakra való nem ép kellemes visszaemlékezés-e ennek oka vagy valami egyéb: azt kipuhatolni nem tudtam. Ha egy ily menekült elcsiphettem, s kérdeztem, miért futott, hiszen nem bántotta senki: «*sijui*» (nem tudom) — volt az egész válasza.

A parti lakosok, a svahélik, sokkal bátrabak, mondhatnám, szemtelének, a mi onnan ered, hogy arab eredetükre hivatkozva, jobbaknak tartják magukat a többi négernél. Ez a nép ugyanis a századok előtt itt letelepült arabok és a parti négerkegybevegyüléséből eredt, és jelenleg is úgy arczában, mint szokásaiban, jellemében mind a két eredet fölismerhető. Arczszíne a világos barnától a csokoládé színüig váltakozik, de soha sem fekete. Legnagyobb részük mohamedán, de a vallást nem veszik épen nagyon szigorúan. A vallással együtt az arab írást is elsajátítják, s ruházatban is az arabot követik. A falusiak, és rendszerint munka közben a többiek is, csak lágyéjuk körül kötött kendőt viselnek, s felső testükön rövid tricot-ing van. Kimenetelkor ezen említett öltözeteken kívül egy hosszú arab inget vetnek magukra, fejükön fehér kivarrt vászon sípka, néha fez van, lábukon pedig arab sarut viselnek. A bot elmaradhatatlan tartozéka az öltözetnek, s néha igen becses darab. A városokban élő svahélik, a kik jobb módnak örvendenek, órát is hordanak magukkal, s az ing fölé még mellényforma kis kabátot öltenek. A nők öltözete igen egyszerű, s a legtöbb esetben csak mellük fölött összekötött hosszú vászonkendőből áll, néha még egy másik kendőt is vetnek a fejükre és vállukra. Míg a férfiak tiszta fehérben szeretnek járni, addig a nők sokkal inkább a kék, ibolya és vörös színt kedvelik. Minél furesább rajzok vannak a vászonon, annál kaposabb.

A férfiak borotválják a fejüket; a nőknek ellenben a legezifrább hajviseletük van; különben ez utóbbiak közt néha igen csinos arczokat láttam.

A ház tájéka mindig tiszta s mindig készen áll táncz helynek. Esténként, kivált penteken, összegyűl egy kis csoport, látni embereket és leányokat, s dobos mellett dalolva lejít tánczait, melyek közt csárdás és négyes forma is van. Táncz közben a legnagyobb rend uralkodik, és dicséretükre legyen mondva, igen tisztességesen viselkednek. Szőlőből készült bort nem isznak, hanem valami sörfélé italt és pálmabort.

Német-Kelet-Afrika 35—40 főbb néger törzse közül közelebből még csak a *msaramót* és a *mnyamveit* ismerem.

A *msaramo* ruházatban és viselkedésben nem áll távol a falusi svahélitől. Irni nem tud, s rendszeren pogány. Igen félénk és alázatos; a mellett szolgálatra késznek mutatkozik, de ép oly hamar ott hagyja a munkát, mint a mi cigányaink. S ezt nem is lehet csodálni; hiszen a természet mindent megad neki, a mi kevés igényeinek kielégítésére szükséges, gazdálkodáshoz, pénzhez nem ért; csak néha-néha, mikor ruhára van szüksége, akkor visz a közel városba egy tyukot vagy egy kis gyümölcsöt eladni.

Arcazsinók sötétbőrűek, valamivel a svahélieknél. Erköles tekintetében nagyon felülmúlják emezt. Az enyém, tiéd, övé fogalmakat nagy ritkán téveszti össze, ha mindjárt a helyes és nem helyes között nem tud, vagy csak saját fölfogása szerint tud különbséget tenni. A nőkben nagyon tudtam becsülni a szemérmert. Egyebek közt egy alkalommal egy csinos *msaramo* nőnek megcsiptem az arczát; mire pirulva, szemrehányólag kérdezte: «*désturi ulaya?*» (európai szokás ez?)

MSARAMO-NÉGER DAR-ES-SZALAM KÖRNYÉKÉRŐL.

SVAHELI-NÉGER CSALÁD ZANZIBARBÓL.

A *désturi* szónál meg kell állapodnom egy pillanatra. Ez az egyedül természeti törvény, a melyet a fekete ismer és tisztel. Ha százszor megszidják, megverik valami helytelenségért, megesis vele, hogy újra elköveti ugyanazt a hibát; de ha megmagyarázzák neki, hogy ez nem *désturi*, nem szokás, biztosra lehet venni, hogy óvakodni fog attól, hogy másnak szokását megsértse.

Igen gyakori náluk az ördögűzés, s e mellett oly sajátos tánczot járnak fölhasító lármá közepette, melyhez képest a rezgő csárdás valószínűleg kismiska.

Kelet-Afrika teherhordója a *mnyamvezi*. Utazások alatt szívós és a mi a fő, igen megbízható hordár. Fekete, mint a korom, legalább a 90 százaléka; fekete haját oly ezerféle alakba tudja csavarni, hogy a legügyesebb fodrász is inkább ott hagná mesterségét, mint sem utánnozza. Ruházata egy soha ki nem mosott, rövid, rongyos kendőből áll, melyet lágyéka körül csavar. A többi teste egészen meztelen, a mi különben fekete színe mellett nem is áll oly rosszul neki, mint hogy az ember gondolná. Tánczhoz, énekléshez mindig készen találjuk őt; különben munka közben ügyszólván néma. Ha városba megy, fölvesz mindenféle öltözet-darabot, a mit csak megszerezhet; akkor azután ugyancsak mulatságos alakokat lehet látni. Az egyiknek uraságotól levett szalonkabátja van; ezen kívül más ruhát fölsőlegesen tart; a másikat cipőjén kívül egybe ninos; a harmadik valahol valami cizillender-kalapra tett szert, s abban hivalkodik.

A kereskedelem és ipar itt is csak úgy a hinduk és bamjanok kezében van, mint Zanzibarban.

A katonaság Szudánból kerül ide, s ezek a fekete gyerekek kitűnő hadiaknak váltak be. Ezek közül kerülnek ki a rendőrök is, de míg a

katonaságnál német altisztek vannak alkalmazva (a feketéken kívül), addig a rendőrségnél kurdokat találunk.

A német foglalás előtt sokkal élénkebb volt itt a kereskedelem, mint jelenleg. Egyáltalában az arabok voltak azok, kik e vidék fölvi rágozásait sokat tettek. Ruhát, vallást s egy kevés műveltséget adtak a feketének; ők ültették az árnyékos mangofák s a pálmák millióit, ők ásták a szabályos négyzet alakú kutakat a part mentén, s a szilárd köépületekkel a városi életnek vetették meg alapját. Igaz, hogy az ő uralmuk alatt a rabszolgakereskedés tetőpontján állott; de épen ezen kereskedelem életet adott az egész területnek, s utakat nyitott a tavakig. Egyébiránt a rabszolgának az arab házában nem rosszabb a sorsa, mint a mi cselédeinknek.

A gyarmatpolitikában az arab igen fontos tényező, és ezt ő nagyon jól tudja. A fekete előtt az arab mindig úr számba megy, az európaiat csak erőszakos betolakodónak tekinti, s míg legtöbb esetben figyelmen kívül hagyja az európaiat, szépen meghajtja fejét a jobb módú arab előtt.

Angol kézben ezen gyarmat már rég virágzásnak indult volna; a németnek másra van gondja. Hivatalnok hivatalnok nyakán ül. Dar-es-Szalamban, a gyarmat székhelyén különösen sok a hivatalnok. Az egész közigazgatásra lidéreznyomásként hat az elhallgató és takargató rendszer. Senkit sem hallani arról beszélni, hogy a gyarmat belsejében egyes törzsek lázongnak, hogy a főváros közelében kisebb-szűzárások voltak, hogy köszönet, aranyat és drágaköveket találtak, stb. Mind megtartják ezt hivatalos titoknak.

Városi muzsika, majom- és krokodil-ketrecz — az van, de iskola még csak «fogantatásitandónak» véleményeztetik; egyedül a kath. misszióknak nevelője s az araboknak és hinduknak van egy-egy iskolának csúfolt micsodájuk.

Igy azután van remény, hogy ez afrikai gyarmat, habár csak czammogva, haladni fog a civilizáció híres útján.

Emmer Géza Károly.

A fentebbi közleményt Emmer Géza Károly, dél-keleti Afrikában lakó hazánkfi, Dar-es-Szalamból küldte a szintén bemutatott érdekes fényképekkel együtt a «Vasárnapi Ujság» számára. Emmer fényképei *Tanga* és *Dar-es-Szalamb* városokra vonatkoznak. Ez a két város a *Zanzibar*-ral szemben fekvő szárazföldön fekszik s a felfedező utazásokból híres szintén közel fekvő *Ragamot* után a legnagyobb városok Kelet-Afrika e részén. *Dar-es-Szalamb* egyuttal 1891 óta a német kormányzóság székhelye is s mint ilyen, tele van európai szerkezetű házakkal.

Csaknem minden képen láthatjuk, hogy Német-Kelet-Afrika a tropikus földön van. A szellős lakások, a pálmafák és banánok, meg a háziallatok, melyek közül egy pár struccmadarat a pályaudvaron is láthatunk, bizonyítják ezt. Képeink azonkívül még azt is mutatják, hogy az új német kormány (1885-ben jöttek ide hódítólag) legalább itt a tengerparton már meglehetősen nyomát hagyta kulturai működésének. Természetes, hogy ott a munkát nagyon megkönnyítette nekik a művelt arabok munkája és a sokat utazó svahéli négerkegy értelmisége. *Dar-es-Szalamb*ban is, a tágas és teljesen biztos ki-kötőre tekintettel, sok előmunkálatakat tettek az arabok; ők eszközölték, hogy a városnak széles, egyenes utcái voltak már a németek letelepedésekor s néhány csinos épülete is. Jellemző, hogy a németek csaknem legelőször egy kis erődöt építettek a város nyugati végén, közvetlen a kikötő mellett. Jelenleg a városnak mintegy 10 ezer lakosa van, közöttük egy pár száz európai. A régi paraszt kunyhók vályogból építve és falevelekkel borítva, s nagyjából kókusz pálmák között vannak.

Az egyes képek alálírásai eléggé megmagyarázzák tárgyukat. Nagyobb részt európai lakások és középületek s ezért jóformán csak ritkaságok ezen a vidéken. Egyik képünk *Dar-es-Szalamb* helységéből egész utcásort tevő ilyen épületeket mutat be, melyek közül az első emeletes házának a földszintje szamárstálló; a következő ház a pénzügyigazgatóság épülete; a harmadik a «Német kelet-afrikai társaság» háza; a negyedik a római kath. misszió székhelye; az ötödik révhivatal és rendőrség; a hatodik a «Deutscher Kaiser» című vendégfogadó, mely-

nek tulajdonosa *Hajdú* Lajos magyar ember. Van tehát itt európai szabású alkotások, de maga az európai nem honosodott még meg; hivatalnokok és kereskedők csak egy pár évre mennek ide s azután kissé megtollasodva iparkodnak mielőbb elmene-külni a reájuk nézve épen nem kellemes, sőt egészen idegen vidékről, annál inkább, mert a németeket itt sem szeretik s különösen az arabok, a hol lehet, kellemetlenségeket okoznak nekik.

KOLOKOTRONIS THEODOR.

Az újabban kitört görög mozgalmak e felé a kis nép felé irányozzák most ismét Európa figyelmét s eszünkbe juttatják azokat a régebbi, nagyobb nevezetességre vergődött görög harcosokat is, a kik elszántságukkal, kitartásukkal oly sikeresen küzdöttek s nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy hazájuk ismét visszanyerte függetlenségét.

Ezek közül a legnagyobb hírre vergődött egyike *Kolokotronis* Theodor, a ki az 1821-iki harcokban igen nevezetes szerepet vitt, a mi-nek történetét ő maga írta meg.

«Egy hegy lábánál születtem — írja Kolokotronis — egy fa árnyékában.» Ez a kép vezeti be a hősies küzdelmek azon hosszú sorozatát, mely a hellén szabadság kivívásával végződik, — közbe a kalandok, nélkülözések, csatapaték, bujdosások szünetlen Odysseájával, melynek vadságához és regényességéhez csak a magyar betyárélet nemesebb érzelmi színei foghatók. A kettő között valóban nagy a hasonlóság. A féktelen, fegyvermeztlen szabadságerzék, mely a puszták fiának kezébe adja a fegyvert, a görög kalandornál csak a nemzeti ügy nagyobb közösségében, eszményibb tartalmában találja jogosultságát; — eszközei ugyanazok: a makacs, hajthatatlan dacz, a földhöz való szívós ragaszkodás, a veszélyek keserű megvetése.

A fiúnak épen születése előtt apja az albán törzsek betörésé elől családjával a hegyek közé volt kénytelen vonulni. Azután, mikor a törökök segélyével kiűzheték ezeket, maga a szövetség ffordította ellenük fegyverét. Az öreg Kolokotronis most családjával azoknak a négyyszögletű tornyoknak egyikébe húzta be magát, melyek az idegen betörések ellen annyiszor szolgáltak utolsó bástyául a sanyargatott határvidékieknek. Tizenkét napig tartotta itt ki az ostromot. Mikor minden élelméből kifogyott, hősies kirohanásra szánta el magát, kockáztatván, a maga és hozzátartozói életét. Ő csakugyan el is esett két testvérrel együtt; csak a felesége menekülhetett meg kis fiával és leányával.

Kolokotronis Theodor ekkor már 9 éves volt. (1770 ápril 31-én született.) Nem sokára ezután anyja Tripoliczába küldte, hol egy esemény eltorlölhetlen nyomot véssett be lelkébe. A görög bajnok fiát, ki annyiszor hullatta vérének testvéreit szent ügyéért, elnyomóinak egyike, egy török, valamért arczul vágta. A zsenge gyermek ettől fogva engesztelhetlen boszút esküdött hazája elnyomói ellen.

De szükséges-e ide vinnünk vissza a szabadsághős lelki átalakulásának külső okait, jellemzők lélektani kulesát? Elég tudnunk, hogy a Kolokotronisok családja 1533 óta soha sem ismerte el a török felsőséget; mindig megtagadta attól az engedelmességet. 1742-től 1806-ig hetven Kolokotronis vérzett el a török elleni harcokban; a függetlenségi harc ki-lencz éve pedig 12 Kolokotronist látott elhullani a csatásokon.

Theodor 15 éves volt, mikor mint «armatolos» a törökök által szervezett miliciában megkezdte hadi pályáját. Öt év múlva megházasodott; nőül vette egy leondari-i földbirtokos leányát, kivel szőlőt és olajfaberket kapott. De nem sokáig

GÖRÖG KATONÁK ELŐŐRSŐN.

örülhetett viruló gazdaságának. A hódító mohamedán durva kézzel feldúlta szerény otthonát, Naupliában megölték a feleségét, mire ő azok sorába állott, kik apró bandákká szervezkedve, mint «klaphták» nyíltan hadat izentek a török hatóságoknak és apró összetűzéseikkel, nyugtalanító fellépéseikkel komoly veszéllyel fenyegették az önkénykedő török kormányzat intézkedéseit.

Most már vándor volt kitűzve Kolokotronis fejére. Hegységről-hegységre bujkálva, ezer viszontagság közt lappangva Zantéba vette útját, mely akkor nem tartozott török fenhatóság alá, hanem az oroszok kezében volt. Jelentkezett az orosz parancsnoknál, ki ép akkor toborzott Sándor császár parancsából Napoleon ellen katonákat s Kolokotronist is felszólította, hogy lépjen az orosz hadseregbe. De Napoleon soha sem bántotta Kolokotronist s az egyszerű guerilla-vezér nyílt, becsületes fejében nem fért el, hogy mért menjen ő Napoleon ellen, mikor hazája bilincsbe verve nyög s epedve várja szabadítóját. Bár élete veszélyeztetésével, de inkább visszatért Moreába s kitűzve a felkelés zászlóját, rövid időn 150 főnyi csapatot gyűjtött annak X betűs (Χρυσός) hófény jelvénye körül.

De mit tehetett volna e maroknyi néppel? Apró csatározásokban megtizedelve, a nagyobb erő előtt alig pár nap alatt már száza, majd 60-ra olvadt az le. Nem sokára tizenhét emberre látta leapadni csapatát, azután négyre, míg végre ezek is szétszóródtak. Ő maga napokig egy önfeláldozó barátja kunyhójában rejtőzött, míg egy más barátja felesége egy bárkát szerzett neki, melyen Cerigo szigetére menekülhetett egy zivatáros éjen, borzasztó időben, úgy, hogy csak sziklától sziklához bujkálva, kopár szirtet alatt meghúzódva köthetett ki végre nagy nehezen.

Majd újra visszatért Zantéba, hol az oroszok által a törököknek megírt háború alkalmat nyújtott neki egy hajó vezényletének elfogadására. Később, mint elismert vitéz, a nápolyi király seregébe kapott meghívást, de nem fogadta

el, hanem belépett az angol kormány által a jóniai szigeteken szervezett katonaságba 1810-ben kapitányi ranggal s mint őrnagy hagyta azt el a függetlenségi harc kitörésekor, melyben Ypsilantihoz csatlakozva fogott fegyvert, és azt csak akkor tette le, mikor hazája szabadsága már ki volt víva.

De ezt a szabadságot egész Európa segített akkor kivívni. A hellén dicsőség oly ékes szavú magasztalói, mint Aristo, Camoens, Milton, az athéni Philorashoz intézett latin levelében, melyben Görögország sorsa felett kesereg, azután Voltaire és Byron, egész Európában a fenkölt rajongás egész áramlatát idézték fel a görög nemzet iránt, mely közérdeklődés nagy szolgálatait tett Görögország ügyének. A függetlenségi harc alatt alakult külföldi hellén-barát bizottságok, melyeknek élen oly nevek szerepeltek, mint a nemes álmódó Chateaubriand, Choiseul, Broglia, Delberg, Fitz James hercegek, Harcourt, Laborda grófok, Sebastiani tábornok, Casimir Périer, stb. erkölcsileg és anyagiilag nagy áldozatokra bírták a nyugati nemzeteket Görögország érdekében. Másfél millió aláírás érkezett be e célra 1.642.317 franknyi összeggel, s ebben az összegben magok az Orleansok ezrekkel szerepeltek. De a gazdagok és nagyurak mellett a szegény nép is elvitte filléreit egy szabadságra vágyó nép szent érdekei oltárára. Egy szabó p. o. tíz frankot írt alá, egy limonádé-árus frankot. Sokan pénz hiányában munkákat ajánltak fel. Volt oly nyomdász, ki ingyen nyomtatta az aláírási ivateket; volt fodrász, ki 30 frankot küldött maga és segédei nevében, egy másik ezt 31 frankkal lizitálta túl, a harmadik 160 frankot ajánlott fel, mint egy hajfodorító tanfolyam jövedelmét.

Azután megjelentek az idealista kalandorok, a harcúvágyó ifjak száza, hogy fölajánlják kardjukat a függetlenségi harc szolgálatára. A «Hedomas» című görög újság összeállítása szerint 423 volt az idegen harcosok száma a hősies küzdelem egész ideje alatt, köztük 118 francia.

s ezek közül 63 ott is lelte halálát. A piemonti Santa-Rosa gróf, kit Genuában «in effigie» fölakasztottak, a párisi rendőrség által üldözve, Görögországnak áldozta életét alnén alatt. Ép úgy Fabvier ezredes, kit szintén a francia kormány üldöztetése kergetett a fölkelők soraiba. A görög nemzet hálája Athene legszebb útcainak elnevezésében öröklötte meg emléküket, melyek ma is örök Φαίερων, Σατοβριανδων, Μαλωνος (az angol Meson) stb. nevét.

De görög is 300,000 vesztette életét a kilencz évi harc alatt s az életben maradtak közt nem volt egy sem, a kinek fedele, vagy egy darab földje maradt volna.

Ypsilanti a munkási vár börtönében senyvedett hosszú ideig, Kolokotronist pedig hősiesség küzdelméi jutalmául bírság elé állították s halálra ítélték alaptalan, aljas rágalom miatt, s csak Ottó király kegyelme adta vissza életét, hogy 1843-ban bekövetkezett halála aztán a legmélyebb gyász érzésében engesztelje ki szellemét azért a halátlansággért, mely honfitársai részéről érte.

Kolokotronis mindig fényes példája marad Görögország nagy nemzeti törekvéseinek, a régi görög szellem feltámasztásának, azoknak az őskori hősöknek, kikhez — mint egy honfitárs Bikelos görög író jellemzi — külsőleg is oly igen hasonlított vastag nyakán álló nagy fejével, sovány arcán mélyen bennülő, kemény tekintetű tüzes szemével, vállára hulló nagy hajával s fekete bajusz fölött emelkedő merész ívezetű orrával. —r.

KRÉTA SZIGETÉRŐL.

Ügyszólván az egész világ feszült érdeklődéssel tekint most Krétára, az aegai tenger eme legnagyobb szigetére, melynek földjét századokon át oly sok kiomlott vér áztatta már s hol most is kockára volt vetve a béke, vagy háború kérdése. Erre az érdeklődésre való tekintetből elmondunk itt egyetmást olvasóinknak a sokat emlegetett Kanea városról, mely a görög hajók Krétához vonulása óta annyit szerepel, s melyet a nagyhatalmak hadihajói már bombáznai is kezdték. Kanea egy tengerből partján fekszik félkörben építve s a szárazföld felé erős kőfalakkal kerítve. A tengerpartról nézve a város tekintélyes helynek látszik, mint a legtöbb keleti nagyobb város, és hatását nagyon emeli az itteni csodálatosan tiszta levegő és égboltozat, valamint a Kanea felett emelkedő kopár mészhégyek fehérsége, mely fehérségtől nyerte a sziget elnevezését. Maga a kikötő nem valami nagy; víze kevésbé mély; partjain sziklák vannak s e miatt nagyobb hajók nem mehetnek hozzá egészen közel; mindent csónakokon kell a városba szállítani. Az épületek és minaretek szintén fehérek; csak az erőd feketé; sőtét lombúak az olajfák is, melyek szinte erdővé szaporodtak itt. A várostól alig félórányi távolságban van keletre

Halepa villatelep igen csinos kertekkel s a másik oldalon kissé távolabb Platenia kis község.

Kanea kikötőjében rendes időben is van néhány nagyobb gőzhajó s többnyire görög és osztrák-magyar, néha török és angol lobogókkal. Ezek a hajók különösen gyümölcsöket, halakat és szivacsot szállítanak innen. Az olasz nagyobb bárkák és az aegai tenger szigeteiről nagy számmal ide járó halász-csónakok még élénkebbé teszik a kikötőt különösen vasárnapokon, mikor itt szüneteket tartanak a szomszéd szigeteken végzett munkálkodás után. Már a velenceiek dívatba hozták, hogy hajóikon apró javításokat avagy a felszerelési pótlásokat a kaneai kikötőben végezték. Ma is van itt hajójavító műhely.

A várostól éjszakkaletra van a hegyes Akrotiri

KRÉTAI FÖLKELOK.

félsziget több régi zárdával, melynek pap lakói mellékesen forradalomszítással is foglalkoznak s ezért rendszeren sok fegyvert és hadi készletet rejtegetnek. A félsziget déli részén van a Sudeből, talán a legszebb hely egész Kréta szigetén, de nagyon kitéve a szeleknek. A partokat többnyire meredek és sziklás magaslatoak szegélyezik; a sziget belsején pedig a Fehér-hegység ágazik szét hol erdős, hol sziklás és szakadékos bércekkel, melyek közt a legmagasabb 2800 méternyire emelkedik. E szűk és kanyargó völgyektől átszeldelt vad hegyvidékek sok helyt csaknem járhatatlanok. Egy óriási útvesztő az egész; éppen azért egy-egy maroknyi elszánt fegyveres fölkelő egész csapat rendszeren szervezett katonaságot képes itt föltartóztatni, vagy a szirtek rejtekeiből megtizedelni. A legjobban felszerelt és vezetett rendszer katonaság is csak kevésbé tudja a természeti nehézségek közt akár támadó, akár védő erejét érvényesíteni. Ez az egyik oka, hogy a török haderő mindig oly tehe-

tetlen volt itt a helyeket jól ismerő fölkelők ellenében.

A krétai lakosság legnagyobb része görög, igen sok közöttük régi szabadságharcos s így függetlenségi érzetük mindig erős volt. Görögország lakosai s határozottan számítottak erre a függetlenségi érzelmre s ezért szították a lázadást a törökök ellen; míg most végre arra kényszerítették a görög kormányt, hogy egész hadi készülettel lépjenek föl a fölkelők mellett, sőt megkísértse Kréta szigetének Görögországhoz kapcsolását. A merész kísérlet megtörtént; de a nagyhatalmak egyetértő föllépése megállította hódító útjában a görög hadat, mielőtt egy nagy háború gyújtó tűszkét szórhatta volna.

EGYVELEG.

* **A borbélyoknak** a rómaiak korában nem volt szabad beszélőnek. Annnyira súlyt fektettek erre, hogy legszívesebben keresték fel a siketnéma borbélyokat.

* **Színes tojások.** A kasáknak gyakran van fekete tojásuk, ha tölgyfahagymát esznek vagy éppen gubacsot, melyből tudvalevőleg tintát is lehet készíteni. A tyukok pedig, ha sok rákhéjat esznek meg, melyet összetörve nagyon szeretnek, rózsaszínű szép tojásokat tojnak.

* **A földgömbön levő kereskedelmi gőzhajók száma,** a száz tonnánál kisebbeket nem számítva, 1895-ben 10.895 volt 16 $\frac{1}{2}$ millió tonna tartalommal, 1896-ban ellenben már 11.155 összesen 17 millió tonna. Ezzel szemben a vitorlás hajók száma évről-évre apad. 1896-ban már csak 29.348 ily hajó volt 9 millió tonna tartalommal. A gőzhajóknak több mint fele az angoloké s a vitorlás hajóknak közel egy harmada.

* **A leghosszabb ideig uralkodott a történelmi időkben** két francia király, XIV. és XV. Lajos. Az első 72 évig és 110 napig, az utóbbi 59 évig uralkodott, együttvéve 131 évig. Phios egyiptomi fejedelemtől írják, hogy 6 éves korában lépett a trónra s 94 évig volt farao, de 6300 évvel élt K. e., midőn az időszámítás még bizonytalan volt.

* **Az égboltozatról** készített fényképeken, melyek előállításában a londoni, párisi és berlini csillagvizsgáló-intézetek vettek részt, eddig 68 millió csillag van.

* **Villamos vasut a legegőben.** Tennessee amerikai államban Knoxville város mellett nem rég nyitottak meg egy függő villamos vasutat, mely egy rendkívül szép kilátást nyújtó hegy tetejére vezet. A vonat «sinjei» acélsodronnyból állanak, melyen a kerekos kocsi végig fut. A sínek hossza 304 méternyi s emelkedése 10 méterről 30.4 méternyi a föld színe felett. A kocsivezetőn kívül az egyetlen kocsi-ban 16 utas fér el, az egész 40 mázsás súly s óránként 40 kilométer gyorsasággal halad. Az érdekes szerkezetű kocsit egy Gagnier nevű mérnök találta föl, ki egyidejűleg hasonló függő vasutat épít most a Niagara zuhatag felett.

* **Telefon a föld alatt.** Egy mexikói fizikai tanár telefon-összeköttetést akar létesíteni a föld alatt. Ő már nem az első, a ki az iránt kísérletet tesz. Már korábban is akadtak egyesek, a kik ez ügyben mindenféle javaslatokat tettek. A föld belsejével való telefon összeköttetésnek az volna a célja, hogy a föld, főleg a hegyek belsejében koronként működő forrásoknak a telefon útján teendő észleléssel a világ előleges tudomást szerezzen az esetleg bekövetkező földrengés felől.

HOFFMANN ALFRÉD.

A magyar könyvkereskedők szépen ünnepele-ték f. hó 16-án köztisztviselőben álló elnöküknek, Hoffmann Alfrédnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjével történt kitüntetését. A nagyközönség kevésbé ismeri az ünnepeletet, a kiról nem igen olvas a lapokban. Nem azok közül való ő, a kik kitartóan fáradoznak azon, hogy nevük közkeletűvé váljék. Hoffmann jellemével ellenkeznek, hogy előtérbe törekedjék jutni; pedig hasznos munkása és számottevő tényezője ő a magyar irodalomnak abban a körben, a melyben működik. Sokat és sikeresen dolgozott érte, de dobzó soha sem hirdette tevékenységét. 1863 óta áll, mint tulajdonos, a legrégibb magyar könyves boltok egyikének, a már 130 év óta fennálló Eggenberger-féle könyvkereskedésnek az élén, a régi czég tekintélyét nemcsak föntartva, de abban mint kiadó irányadó tevékenységet fejtve ki, a mire műveltsége és a külföldön szerzett tapasztalatai kiválóan képesítették. Mert régebben elengedhetlenül megkövetelték a fiatal könyvárusoktól, hogy legalább is pár évig külföldi üzletekben is foglalkozzanak. Ennek a követelménynek Hoffmann is eleget tett, mikor 1857-ben Budapestről, nagybátyja, Eggenberger üzletéből külföldre utazván, 1861-ig Münchenben, Augsburgban és Stuttgartban folytatta szakjából önképzését.

És ő nem hiába járt külföldön. A német irodalom nagy arányai, melyek Stuttgartban táruktak fel előtte, München művészi légköre nagy hatásúak lettek a fiatal ember fogékony s a szépért és nemesért rajongó lelkére. A becses tapasztalatok, melyeket ott nyert s onnan hozott, itthon sem halványultak el, hanem még gyarapodtak. Hatásuk meglátszott munkájában, melyet könyvkiadványain.

Ezeket a kiadványokat két dolog jellemzi. Az egyik, hogy gondosan, kritikával vannak megválogatva, s fenn hirdetik azt az elvét, hogy «jót, vagy semmit». A másik jellemvonásuk az, hogy szerető gond-dal és izléssel vannak kiállítva, azt hirdetvén, hogy: «szépen, vagy sehogy». Ezeket a kiadványokon meglátszik, hogy érett megfontolás és figyelmes gondozás szüleményei, s egyszerűsége olyanok, a melyekkel nem lehet, de nem is szükséges zajt ütni. E kiadványokról nem lehet csak úgy vaktában írni dicsérő kritikákat, mert csak szakértő ember szólhat róluk. Nem a nagy közönség ezreihez szólnak, hanem a tudományt szolgálják.

A hatvanas évek vége felé hatalmasan föllendült magyar szellemi életnek Hoffmann volt egyik legtekélyesebb napszámosa, midőn tudósaink előtt tért nyitott kiadói vállalataival. Nagy hozzáértéssel és éles látással fogott hozzá ahhoz a munkához, melynek szolgálatába állott. Magavette a kezébe azt a zászlót, a mely körül a magyar tudósvilág színet-javát összegyűjté. A tudományos compendiumoknak ő volt nálunk jóformán a megteremtője, vagy legalább is buzgó alapítója, mert kiadói tevékenységében eleitől fogva ezekre fordított legnagyobb gondot. Midőn pedig tanügyünk 1868-ban független lett Béctől, ő azonnal megéreztte, hogy friss,

élénkítő szellő várható a magyar középiskolai irodalom terén. Éles látással tekintett körül a tanfériak közt, kiválogatván tapintattal azokat, kikben a reformmunka lelkes és hivatott embereit vélte. Tudósok kaszinója lett az Eggenberger boltja, de nem a száraz szobatudósoké, hanem a nyugoti műveltségű tehetségeké, melyek közt időzőn s vitatkozásait hallgatni igazi élvezet volt.

Azóta természetesen megsaporodtak; nem fértek el már többé abban a Barátok-terén levő kis csarnokban; elszóródtak másfelé is; de az a névsor, mely a tisztelőre rendezett lakoma vendégeit elszámlálta, mutatja, hogy ma is mily diszes köre veszi körül Hoffmann a szellemi arisztokrácia képviselőinek.

Arról, hogy mint ember szeretetre méltóságával és szerénységével csak barátokat szerzett

HOFFMANN ALFRÉD,
a magyar könyvkereskedők egyetemen elnöke.

magának, hogy önzetlenségével, ildomosságával kartársai és mondjuk, versenytársai szeretetét és becsülését is megszerezte magának, fényesen tanúskodik az a közbizalom, mely őt, mint legméltóbbat, a magyarországi könyvkereskedők egyetemen elnöki székébe ültette.

Nyilvános működésének egyik legszebb sikerét az ezredévi országos kiállítás II. csoportjában aratta a magyar könyvkereskedők kiállításának rendezésével. Neki köszönhető első sorban, hogy ezúttal a magyar irodalom számottevő részét oly nagy teljességben lehetett bemutatni, a milyen itt volt látható először. E fontos ügyben való buzgó fáradozása szerezte meg neki a rég megérdemelt királyi kitüntetését, a Ferencz József-rendet. S ez a kitüntetés adott alkalmat tisztelőinek arra a lelkes ünneplésre, mely a Royal egyik termében tisztelőinek és kartársainak oly nagy részvételével folyt le.

B. Gy.

A tartalmas felköszöntők közül, melyek a Hoffmann Alfréd tisztelőire rendezett ünnepélyen mondatok, különösen nagy hatást tett a báró Eötvös Lorándé, ki a meghívott vendégek részéről szólalt föl s mondotta a következőket:

«Engedjék meg, hogy a vendégek közül, mint első, én szóljalak fel, megköszönve ezt a szíves vendéglátást, melylyel nekünk lehetővé tették, hogy barátunk örömeiben mi is részesek legyünk. Vendégtársaim között nem egy van, a ki szebb szavakkal tudná kifejezni azt, a mit itt érez; de bizonyára nincsen egy sem, a kinek több oka, mondhatnám, több joga volna arra, hogy szót emeljen, mint ép nekem.

Büszkén mondhatom, hogy az ünnepeletnek aligha van köztünk nálam régebb és meghittebb barátja. Tudom, hogy a magyar könyvkereskedők vendégszerető egyetemen már maga ez is elegendő ok lett volna, hogy e lakomáján nekem is terítessen, de mégis úgy látszik, hogy az a czím is jelent valamit, a mely a meghívón nevének után van írva.

A meghívó hallgatagon a jó barát-nak, írott betűivel pedig az akadémia elnökének, az egyetemi tanárnak szól.

Valóban helyén is van, hogy a magyar könyvkereskedők egyesületének örömmünepén az akadémia, az egyetem is ott legyen. Hisz abban a kulturfeladatban, melyet a magyar nemzet felvirágoztatása érdekében az akadémia, az egyetem teljesít, lelkes és hű munkatárs volt mindig a magyar könyvkereskedő. A folytonos haladásnak, melyet nemzetünk ez irányban tett, mi sem állapíthatja meg biztosabban számokban kifejezhető mértékét, mint az évről-évre fokozódó emelkedés, melyet könyvpiacunk forgalma e század eleje óta tanusít.

De van még egy magasabb szempont, a melyből tekintve a magyar könyvkereskedés érdeme még nagyobb, munkája még eredményesebbnek tűnik elő. Mennyi nagy eszmével, mennyi igaz tudománynyal gazdagította nemzetünket, mikor a világ irodalmának, a világ tudományának hazánkba utat nyitott és mennyi eredeti magyar műnek adott napvilágot, mikor nem riadt vissza olyan kiadói vállalkozásoktól sem, melyeknek jutalma nem az üzlet jósága, hanem az irodalom érdekében hozott áldozatok büszke tudata volt.

Hivatásának ezt az eszményi oldalát a magyar könyvkereskedés soha sem tévesztette szem elől. Ez adott neki kedvet munkájához; ez a kedve eredményezte haladását.

Tudom, hogy vannak olyan hidegen bontzó kritikusok, a kik gyermekesnek tartják a dolgok ilyen eszményi felfogását s a könyvkereskedés felett csak mint anyagi hasznot hajtó üzlet fölött mondanak ítéletet, de jusson eszünkbe, hogy ezek, a kik az eszményeket tagadják vagy gúnyolják, az egyetemi tanárt is csak pénzért óraadónak, az akadémia pedig csak tagjait kölcsönösen dicsőítő s támogató testületnek nevezik.

Nem ezekhez, hanem a magyar könyvkereskedők egyesület tagjaihoz szölok.

Bizonyos vagyok abban, hogy megértettük egyetmást, hiszen mindannyiunkat összekapcsol a szeretet és tisztelet barátunk, Hoffmann Alfréd iránt.

Hoffmann Alfréd kereskedő a szó legszebb értelmében, kit üzletének lebonyolításában nem annyira a hideg számítás, hanem szívének melege is vezérel, a kit üzletfelének haszna éppen úgy érdekelt, mint a magáé; a ki nemcsak arra figyel, hogy az az eladott portéká kelendő, hanem arra is, hogy igazán jó legyen.

Az ő boltjában nemcsak könyvet lehet vásárolni:

a tudós, a művész ott sokszor jó tanácsot, a fiatal kezdő buzditást és támogatást talált.

A mikor tehát ma Hoffmann Alfrédet ünnepeljük, a gáncsolókkal szemben tanúságot teszünk arról, hogy ezen az annyira ócsárolt világon és ebben az oly sokszor romlottnak nevezett korban mégis csak lehet a dolgok eszményi felfogásával is boldogulni. Poharamat emelve kívánom, hogy a Mindenható sokáig éltesse Hoffmann Alfrédet és azt az egyesületet, mely személyében elnökét oly jól tudta megválasztani.

A könyvkereskedők egyesülete részéről Révai Mór köszöntötte föl ünnepelt elnöküket, egybek közt a következőket mondván:

«Nekünk Hoffmann Alfréd azért elnökünk, mert ő a legjelesebb és legműveltebb köztünk; nekünk az őt ért kitüntetés csak kedvező alkalom arra, hogy kifejezzük iránta való érzelmeinket. Mi őt azért ünnepeljük, mert mindnyájan különbség nélkül szeretjük és ragaszkodunk hozzá; kitüntetésének azért örülünk, mert azt érte, a kit szeretünk és a ki azt a legteljesebb mértékben valóban megérdemelte.

Hogy miért szeretjük Hoffmann Alfrédet? A kérdés oly egyszerű, hogy alig lehet rá megfélelni. Hát lehet nem szeretni azt az embert, a ki az élet minden körülményei között egyaránt mindig nemesen gondolkodott és nemesen cselekedett; a kinek meleg szíve és részvétel kebele van; a ki barátjait és pályatársait soha cserben nem hagyta; a ki mindig jelen volt, midőn segítségre, midőn támogatásra volt szükség; a ki mint kartárs mindig barátságos, mint üzletember mindig kifogástalan és mint ember mindig talpig ember volt?

És ha a mi mélyen tisztelt vendégeink Hoffmann Alfrédot megbecsülhetetlen és hű barátságuk jelével tüntették ki: mennyivel inkább okunk és jogunk van nekünk, magyar könyvkereskedőknek őt ünnepelni, kiknek ő nemcsak atyai jóindulata hű barátunk, hanem egyszersmind pályatársunk is. A mi szemünkben az ő személyének kitüntetése — a mi pályánk elismerése és megtisztelése.

Mert mi Hoffmann Alfrédban nemcsak a szívósság és szerénység erényeiben tündöklő polgárt szeretjük, hanem tiszteljük benne a pártalan szorgalmat, helyes irányú és lankadatlan kitartást által nagy sikereket elért könyvkiadó is.

A mit fiatalon, nemes ambícióval feltett magában — egy munkás életén át hűségeseen megtartotta. A kiváló szakérők tekintélyes táborát közreműködésre megnyerve, — azok segítségével évről-évre nagyobb hódítást tettek az ó kiadványai, és ma büszkén vallhatja, hogy könyveivel sikerült a mai magyar műveltség megteremtéséhez nagy mértékben hozzájárulnia.

GOLDMARK KÁROLY.

Ünnepet ült e hó 21-én a budapesti operaház abból az alkalmából, hogy e napon századszor került színre a fővárosban Goldmark «Sába királynője». Ritka művészi esemény volt ez. Operánk színpadján száz előadást eddig csak a következő operák értek meg: «Bánk-bán» és «Hunyadi László» Erkelől, «Hugonották» Mayerbeertől, «Lohengrin» és «Tannhäuser» Wagnerből, «Faust» Gounodtól, végül Verdi «Aida»-ja és Mascagni «Cavalleria rusticana»-ja. A «Sába királynője» e díszelőadására maga a nagy hírnév szerző, Goldmark is hazajött, hogy operájának első századik előadását szülőföldjén érje meg. Az előadás napján bérletszűnet volt, mindazáltal az egész színházban egyetlen hely sem maradt üresen. A fővárosnak igazi válogatott közönsége volt jelen. A jeles darab most is csak úgy hatott, mint első előadásakor.

A szereplő művészekre az a legnagyobb dicséret, a mit a szerző mondott, hogy az itteni előadás jóval fölülmulja a bécsi operáét. Az összes főbb szereplők, névszerint Perotti (Assád), Ney (Salamon király), Szendrői (főpap), de főleg a két fő női szereplő: Diósiné (Sába királynője) és Vasquez grófnő (Sulamith) soha sem játsztak nagyobb gondnal s kiválóbb énekművészettel, mint ekkor. A főlvonások után az egész közönség fölállva üdvözölte az ősz szerzőt, ki vagy tiszzer volt képtelen a lámpák előtt megjelenni, miközben nemesak lelkes éljénzéseket, hanem díszes babérkoszorúkat is kapott tisztelőitől. Az első főlvonás végén az a kedves jelenet történt, hogy az ünnepelt szerző Káldy Gyula igazgató kíséretében meglátogatta páholyában Jókait s a két költő elérzékenyülten borult egymás nyakába.

Az általános lelkesedés mellett véghez ment ünnepi előadás alkalmából vessünk egy futó

GOLDMARK KÁROLY.

pillantást a kiváló operaszerző életére és pályafutására.

Goldmark Károly Keszthelyen 1832 május 18-án született szegénysorsú szülőtől. Első zenei oktatását a soproni, majd a bécsi konzervatóriumban nyerte. Pályája kezdetén két évig inkább csak elméletileg képezte magát a zenében, mert ideje javarésztet elszórakoztatni adásával volt kénytelen eltölteni. 1857-ben adta Bécsben első hangversenyt nagy sikerrel. Majd Pestre jött, hol főleg Volkmann Róberttel és Brand (később: Mosonyi) Mihálylyal sűrűn érintkezett. Itt mutatta be első nagyobb hangversenyén 1858-ban «Suite»-jét s rá tíz évre, 1867-ben Bécsben híres «Sakuntala» nyitányát, melyet a budapesti filharmonikusok is többször előadtak Erkel Ferenc vezénylete mellett. Ez időtájt határozta el, hogy a «Debora» szerzőjének, Mosenthalnak, operaszövegét, «Sába királynője»-t megzenésíti. Csak hogy a megélhetés keserves gondjai nem igen kedveztek műzsjának. Hogy legalább a mindennapi kenyerre biztosítva legyen, Eötvös József báró akkori közoktatásügyi miniszter 800 frt évi segélyt utaltatott neki. De Liszt Ferenc ajánlatára támogatta Andrassy Gyula gróf miniszterelnök is, a mennyiben egyenesen az ő közbenjárásának köszönhetette Goldmark, hogy darabját a bécsi opera is elfogadta előadásra. A «Sába királynő»-je, Bécsben 1875 márczius 10-én került először színre. Éppen egy évre rá, 1876 márczius 18-án nálunk a Nemzeti színházban adták elő, még pedig oly nagy anyagi sikerrel, mely akkor páratlanul mondható, mert ugyanis ez az első előadás a bérletlen félfi 1603 forintot, a második pedig 1573 forintot jövedelmezett. A Nemzeti színházban 52-szer adták, összesen 53,841 frt bruttóbevétellel.

A három legnevezetesebb előadásán a következők játsztak:

Első előadás a nemzeti színházban operaházban 1883 1876 márcs. 21-én.	Első előadás az országos operaházban 1883 május 10-én.	100-ik előadásokor.
Salamon király Odrý.	Odrý.	Ney.
Baál Hanaan Tallán.	Zeltay.	Mihályi.
Assád Ellinger.	Bronk.	Perotti.
Főpap Kőszegi.	Ney.	Szendrői.
Sulamith Nagyné Benza Ida.	Reich Irma.	Vasquez grófnő.
Sába királynője Tannerné.	Turolla Emma.	D. Handel Berta.
Astaroth Humann Alexa.	Kordán Mariaka.	Gábor Nelli.

Goldmarknak második nagy operája, a «Merlin», 1886 szeptember 26-án került nálunk először színre, míg a harmadik, a «Tücsök a tűzhelyen» 1896 október 4-én. Mind a három opera ugyanannyi különböző irányt képvisel; mindháromnak megvan a maga külön jellemvonása. Az első, a «Sába királynője», mely a keleti opera külön fajtát teremtetett meg, a forró földönvén mintegy zenei ábrázolása. Csupa sóvárgás, kéj, émesztő tűz, szerelmi szenvedély lüktet benne első hangjától az utolsóig. Míg a «Sába»-ban a zabolázatlan emberi érzések glori-

fikáltaknak, addig «Merlin» földöntúli spherákban mozog; hősei nem húsból és vérből való emberek, hanem légies alakjai a «negyedik dimenzió»-nak; csupa tündérek, boszorkányok, lovagok, jócsk, stb. népesítik be «Merlin» ködbe burkolt homályos világát. A «Tücsök»-ben egy bájos idyllt varázsol elénk, melyben sem szerelemről sóvárgó királyi alakok nem döbentek meg a nézőt viharzó szenvedélyeikkel, sem földöntúli lények nem kápráztatják csodás tündérvilágukkal, hanem vidám verőfény árát el, melyből a boldog családi tűzhely derűs melege sugárzik ki; villám és köd helyett csupa édes napsugár! . . .

Ezen művek keletkezési sorából látható, hogy Goldmark egy-egy évtizednyi időközben jelenteti meg operáit a színpadon, s hogy ennek az óvatos eljárásnak és szinte könyörtelen önbíratlank megvan a maga művészi haszna, a gondos kidolgozás és finom csiszoltság, mely a műveknek elévülhetlen becset biztosít. A «Sába» szerzője nagy szerénny félre vonulva éldegél gmundeni villájában, hol serényen dolgozva alkotja operáit, habár csak minden évtizedben egyet.

Méltán hasonlítják Goldmark műzsját az aloe-hoz, mely ritkán nyílik, de ha kihajt, nem egy könnyen hervadnak rajta a virágok! . . .

Láng M.

RÉGI FARSANGOK.

Az ideai hosszú farsang bő alkalmat nyújt visszaemlékezni réges régen elmúlt farsangokra, a melyek közül egyike a legérdekesebbeknek az 1790-ik év farsangja volt.

József császár már szétküldötte a megyékhez híres Rescriptumát, a mely az egész országban óriási örömet keltett. 1790 február 17-én úgyszólván haldoklott már a császár, midőn Budára haza indította a koronát — és ebből az öröndetes alkalomból a magyar urak mindenféle fényes ünnepségeket rendeztek.

Igy már a határon, a köpésényi kastélyban, tartottak díszes bált, a melyben nagy divatja volt a magyar táncznak és azt, mint egy régi följegyzés mondja: «egygyik, a koronát kísérő Testőrző — Sólki Májor uram mulatta be.» A bálon különösen gróf Szapáry Pál és Inkey urak buzgókodtak, hogy a: «Főranguság és a Nemesség jól érezze magát.

Ugyancsak ebből az alkalmából Vörös István, pestmegyei főszolgabíró és Belányi István, vármegyekapitány adtak nagy mulatságot, február huszoneketedikén pedig Látzokóvits, a megye második alispánja. Tekintettel arra, hogy ez a nap épen a császár temetésének napja volt, nem szólt zene. Báró Orczy László gátolta meg, mondván: «Ha némi-nemű jogainkban csorbitott is a boldogult, halálós ágyán megbánta, és mint ritka kitűnőségű ember megérdemel ennyi figyelmességét.» Gróf Zichy Károly országbíró estvéli társaságán is sokan gyűltek össze. Többnyire a főrendek. Még a nők is magyarba öltöztek, és különösen szép és ékes köntöszt viselt maga a háziasszony, született Khevenhüller grófnő, és báró Orczy Lászlóné Traun grófnő.

Ebben a társaságban — mint a jegyzet mondja, igen feltűnt gróf Cziráky Antal, egy fiatal törvényhallgató, a ki remekül ejtette ki a magyar szót. Zene és táncz itt sem volt.

A Rescriptumok vidékszerzte is nagy örömet gerjesztettek.

Egy régi följegyzés említést tesz arról a gyűlésről, mikor Bihar megye megyeházánál felolvasták a császár Visszairásait.

Ezen napon szól a jegyzet: «nyomatott ételdulatskákát küldöztek az Uraságoknak» — és a meghívó is mellékelve van a régi iratesomóhoz, mely így szól: Szabad Bilet a Gróf Teleki Házánál február 3-án estvéli 6 órakor Tartandó Magyar Nemesi mulatságra.

A bál rendkívül fényesen sikerült, s mint a száz év előtt kelt följegyzés mondja: «Öltözetekkel is megmutatták a mulatságra öszzesereglett Urak és Dámák, hogy igaz magyar Hazafiak s Leányok. Nehány jeles Ifjak egyforma módos öltözetben, úgymint zöld mentében, veres nadrágban és sárga sarkantyus tiszában jártak el a magyar katonák tántázt. Vezetőjük a Devinus Regementjének érdemes őbesteré, báró Petrócs volt, a ki maga is magyar ruhában lévén, testé-

D. HANDEL BERTA, MINT «SÁBA KIRÁLYNŐJE».

nek módos illegetése s gyors mozgásai által a nemes Társaság örömet még nagyobbra tetézte s közönséges tapsolást okozott.

Somogy megyében, Nagy-Gombán, Festetich Lajos gróf rendezett díszes bált, a melyen a magyar tánczot ifjú Festetich János gróf mutatta be.

«A milyen nagy volt ezen a részen az idegen öltözetekre nézve való majmózás, olyan nagy már most a patyolatban népszen is az ősi Magyar öltözetnek Betsülése» — mondja a régi följegyzés. Aztán leírja, hogy a bálra az egész megye öszzesereglett, s hogy gróf Festetich, Gréven Regementjéből Oberstlieutenant Ur Hilves Társa mell. Saller Judit aszszony és Deseő Imre neje Rosty Jusztina, valamint Gál Franciska kisasszony régi díszes magyar öltözetekben jelentek meg.

A lelkes hölgyek itt Kazinczy munkájára is gyűjtöttek, a ki Kassán Széphalmy Vincze név alatt akkor bocsátotta világgá «Orfeus»-át; és keresett fordított Rousseau híres «Contract-Social»-jára — mert a szerkesztés bokros teendő mellett ő maga nem ért rá.

A milyen hazafias föllendülést okozott a joze-finitikus idők visszahatalása, olyan hamar lohardt le ez a szalmaláng, és jött, II. Lipót rövid uralkodása után — Ferenc császárnak magyartalan, a haladást és liberalizmust mindenben megátló kora.

Jellemző arra a korra egy régi, a jelen század harmadik éveiből kelt följegyzés, mely ezeket mondja egy a budai Fácán-nál tartott álarozos bál alkalmával: «különös figyelmet érdemlének két hölgyek, mivel magyarul beszéltek.»

A tizes—huszas, és különösen a harminczas évek elején, már teljesen német volt a pesti és budai farsang, és a bálokat egészen a bécsiek mintájára tartották. Divatos táncztermek voltak abban az időben a budai országház, a Hévír-lászlók-hoz czimzett szálló és a Fehér Hajó terme.

A zenét többnyire katonazenekarok, a patlanthy vagy Bentheim ezredé szolgáltatta.

Czigányzene csak a szünóra alatt, akkor «Rastundó»-nak nevezték, szőlt és egy bálon, melyet 1834-ben adtak a pesti kereskedők s a melyen tömörked a bécsi ember, különösen szettek Bunkó szívéhez szóló nótái.

Nagy divatban voltak az álarozos bálok az úgynevezett schwarze Redut-ok. Az álarozos bálokat akkor a legelegánsabb női publikum is látogatta.

Az 1835. évben maga Lanner-József, az akkori híres walczer király is lejött Bécsből és waltzot a kis redut szalában tartott magányos uraságok bálján; ugyancsak ő játszott a január 25-én lezajlott városi álarozos bálon.

Itt rendkívül ünnepelték Lannert, nyomtatott verseket szőrtak a tisztelőire és itt játszottá

el először híres Dampf-walzerét. 1836-ban a redutot Emmerling Károly bérelte és báljai híresek voltak.

Ezen a farsangon hozták be a francia négyest, és a nemzeti kaszinó részvényes urai által adott február 6-iki pikniken tánczolták először.

Az 1839-iki farsang azért maradt emlékezetes, mert ekkor igen sok mulatságon és főúri estélyen István főherczeg, József nádor fia is megjelent. Igy ott volt január 29-én Orczy György bálján és gróf Cziráky országbíró február 4-iki és 11-iki estélyein. Ez utóbbi alkalommal a contratánczot ő nyitotta meg Almássy Luiza grófnővel.

A várbeli reduton, melyen Zóhls Alajos zenekara játszott, szintén megjelent az ifjú főherczeg. A fenséges ur éjféltáiban érkezett s midőn udvari kíséretével megjelent, trombita- és dob szóval és a nép harsány éljéneivel fogadtattott.

Fényes privát bálokat és estélyeket adtak még ezen a farsangon maga József nádor Lederer főhadai kormányzó, gróf Festetich, a nádor, főudvarmestere, Slossen királyi tanácsos, Lenhossék és Torkos konziliáriusok.

A harminczas évek báljaiban nem szerepelt a csárdás — legfőlebb a szünóra alatt tánczolt egy-egy magyar ruhába öltözött ifjú toborzót, és különösen híres volt akkoriban remek verbunkos tánczáról Kostyál Dániel.

Egy városi bálon nyolczas magyar-quadrillet is tánczoltak, a melyet Ulrich, a pesti játékszin karmestere tanított be.

A harminczas évek végén általában nagyon lohardt a bálózási kedv, és az álarozos bálok is mindinkább kezdtek vesztíteni jó híroket. Piszkos maszkok; Normák, apácák, izetlen harlekinok, szellemetlen dominók, a kik egy jóra való életet sem tudtak mondani, s visongató, röhögő cselédek, a kiket pajkos fiatal urak hajszoltak alá s fel a rozslú világított — pipafüstös szalában.

Annál vigabban kezdtek meg az 1840-iki farsangot — a század negyedik tizedében már magyarosabbak lettek a fővárosi mulatságok és kezdett lengedezni a márcziusi szellő, a mely később az ország újjászülését eredményezte.

Minderről azonban nem lehet egyszerre megemlékezni.

Más alkalommal — talán a jövő farsangon még visszatérünk a márczius előtti bálokra is, és elmondjuk, hogy tették főuraink szalonképessé nemzeti tánczunkat — a csárdást. Vayk.

EGY NAGY TRAGÉDIA KULCSA.

A gőzgép feltalálójának általában a skót Watt Jakabot (1736—1819) tartják, s kétségtelen, hogy a mostani gőzgépek szerkezetének elemeit neki sikerült először a gyakorlatban alkalmazni. Mind a mellett már jóval előtte ismerték a gőz feszítő erejét és annak fontosságát, s különösen két francia, Salomon de Caus és Denis Papin nagy érdemeket szereztek e tekintetben, s az előbb említett Caus tartható tulajdonképp a gőzgép valóságos felfedezőjének. S erről a felfedezőről mindeddig leginkább az maradt meg a köztudatban, hogy a hatalmas Richelieu bíbornok, ki a találmány horderejét fölsimerte és félt, hogy azt ellenségei felhasználják, a zsenialis embert tébolydába záratta el, hol nyomorulttan végezte életét. Valóban szomorú tragédia ez, melyet a költészet és művészet kellekké felhasznál, képeken, sőt szindarabokban is. Brachvogel színművét e tárgyról a berlini udvari színházban is többször adták.

Most azonban kitűnt, hogy a tragédia nem történt meg, s Caus, bár szerény és érdemeihez nem méltó viszonyok között, békésen fejezte be életét.

Salomon de Caus 1576-ban született Normandiában, valószínűleg Dieppe közelében. Matematikát tanult Olaszországban, majd Londonban folytatta tanulmányait, s az utóbbi helyen oly tekintélyre tett szert, hogy Henrik walesi herczeg építészé és mérnöké lett, s majd ennek halála után (1612) öcsésének, a későbbi I. Károly angol királynak szolgálatába állott, s aztán Erzsébet herczegnő nővérét kísérte el Heidelbergbe, hova az, mint Frigyes választó fejedelem neje utazott. Itt írta meg Caus főművét, melyben nevezetes felfedezését közölte, ezenkívül egy más munkát, melyben az általa kezelt fejedelmi kert leírását adja. Mint építésznek nagy szerepe volt a híres

Vasquez Grófné, mint «SULAMITH».

heidelbergi vár kiépítésében is, különösen ő készítette a kert barlangjait és viziműveit. Ura, a választó-fejedelem, tudvalevőleg a 30 éves háboru kezdetén a cseh koronát elfogadta, de csakhamar elvesztette azt a fehérhegy csatában. Caus, ki maga is protestans ember volt, a vesztesség után kénytelen volt Németországból eltávozni, s valószínűleg hazájába tért vissza, mert már 1621-ben a párisi tanácsnak ad be terveket csatornázásról és vízművekről. Ugyanitt jelent meg utolsó műve a napórakról 1624-ben. Élete végső éveiről keveset tudunk, de 1862-ben felfedezett halotti bizonyítványa szerint 1626 febr. 27-én halt meg Párisban.

Az a hír, hogy a híres feltaláló az örültek házában halt meg és pedig teljesen ép elmével, a 30-as években terjedt el, midőn több lap között egy erre vonatkozó levelet, melyet állítólag Delorme Marion híres szépség, Hugo Viktor egyik szindarabjának hősnője irt. A levélben Delorme kedvesének, Cinq-Marsnak írja, hogy a bicétrei tébolydában látta Caus Salamont, a király építészét s meggyőződött arról, hogy Richelieu gonoszul záratta őt ide. Elmond a levél több részletet is, többek közt, hogy Delorme kíséretében volt Worcester angol marquis, kiről tudva van, hogy később szintén foglalkozott a gőzgép találmányával.

A levél hitelességét senki sem vonta kétségbe, hiszen nagyon renyeges volt az elbeszélés. Midőn azonban 1862-ben megtalálták Caus halotti bizonyítványát, világossá lett, hogy a levél hamisítvány volt. Hiszen Delorme Marion 1611-ben és Cinq-Mars 1620-ban született s így Caus halálakor a nő 15, a férfi 6 éves volt. S csakugyan megtalálták a hamisítót is, Berthond Henrik nevű francia hirlapíró személyében, ki a 30-as években a «Musée des familles» című lapot szerkesztette. Maga mondja el a történetet. Gavarni híres rajzoló a lap számára képet készített, mely egy vasrácszat mögött levő árult ábrázol. Berthond ügyes regét komponált hozzá szövegül: Caus állítólagos történetét. Úgyes volt, az egész világban elhitték neki, Caus a híres feltaláló tragikus sorsának mintaképe lett, de az ügyes dolog elejétől végig kóhalmány volt. Caus tehát nem tragikus hős oly értelemben, mint eddig hitték. Sorsa azonban mégis tragikus, mert elfeledték a hatalmas találmányát másnak tulajdonítani. Arago és más nagy tudósok elismerik érdemeit, de a nagy közönség Lecurient képe és Brachvogel színműve után még csak a tragikus végzetű Causról tud.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Blanche.» Irta Kempelen Farkas. Budapest, 1896. Az érdekes gyűjteménynek ez már második kiadása; lapunk annak idején részletesen ismertette, most elég, ha röviden megemlékezünk róla.

Ezuttal Czöbel Minka először írt hozzá s a jövő harmonizájának egy-egy accordját véli benne hallani; mi ellenkezőleg úgy éreztük, mintha az elhaló romanticizmus utó-csengése volna. Már a gyűjtemény első költeménye, a »Tempi passati«, megíti az alaphangot, mely különböző változatokban az egész kötetben átvonul. Sentimentális epedések, romantikus álmodozások ringatóznak itt a csengő rimék lágy hullámain; a századvégi meghasonlott lélek disharmonijája csak el-elvétve szól meg. Kempelen határozott költői tehetség; érzéseinek, bár sem a mélybe nem fűrődnek, sem magasra nem tornyosulnak, van hullámzása; versei zengők, dallamosak, belizelgők. A szép kis kötetből, melynek ára 1 ft 20 kr., álljon itt mutatványul a következő költemény:

A befagyott tó.

Még nem rég, hallottam zokogni
A szélzúzott hullámokat,
A mint itt félve összebújtak
És sártak alakom alatt.

Most olyan csönd van, és e nagy csönd
Úgy fojtogatja a szívem,
Meghalt a tó s a síró hullám
Jégszemfedél alatt pihen.

Mig elnézlek, eszembe jut, hogy
Életem képe vagy te, tó,
S szívemnek a te bús halálod,
A te sorsod vigasztaló.

A könnyeknek, a zokogásnak
Egyszer mégis vége szakad...
S a szenvedés hullámcsapása
Elcsendesül a jég alatt.

A művészeti ipar és dekoratív művészetek stílusa cím alatt becses könyv jelent meg az Eggenberger-féle (Hoffmann és Molnár) könyvkereskedésben. Beniczúr Béla tanár írta nagy gondnal és tanulmányokkal a szakmunkát, mely a maga nemében első munka magyar nyelven, bőven és igen sok illusztrációval tárgyalván a díszítő művészetet s a különböző stílusokat. A műipar oktatásában nagy haszonnal értékesíthető, de a művészettel foglalkozók és műbarátok is érdeklődéssel fogadhatják. A stíl elemekinek, a stíl törvényeinek ismerete az izlés nemesedésének első feltétele. A műipar is csak úgy lendülhet föl, ha a közönség izlése finomodott, ha megköveteli és méltányolni tudja a szépet. Beniczúr könyve rendszeresen halad. Először adja az ornament- és a szintani-elméletet, a második részben a szín-összhang és az alaki szép szabályait, a harmadik részben az ipar céljaiból és kivételéből eredő alakokat és az ornamentális megoldást. Ez a harmadik rész a legfontosabb és leggyakorlatibb. Sorra veszi a szerző a textil-ipart, a kerámia, a tektonika, strectomia alakjait. A munkát a sok illusztráció teszi még érdekesebbé mind a tanuló, mind a nagy közönségre. Ára 5 ft.

A Franklin-társulat kiadásának legközelebb ismét értekes könyvek hagyatékát a sajtó.

Jósika Miklós regényei új olcsó kiadásának sorozatában kapjuk a jeles író történelmi regényét: »Várt leány várat nyert«, második kiadás. A mai regényirodalom megszokott világából jól esik Jósika vezetése mellett visszafordulni a mult időkhöz. Ára 1 ft 50 kr. Az »Olcsó könyvtár« füzetek közt pedig »Mariana« jelent meg, Echeagaraynak, a spanyolok jeles drámaírójának egyik nevezetes darabja, melyet nemzeti színházunkban is folytonos hatással játszanak. Az eredetiből dr. Szalai Emil fordította le kifejezőn és választékosan. Ára 30 kr. A »Vasárnapi könyvtár« legújabb kötete: »Berni Detre, az Amelungok hőse«, a magyar népkép és ifjúságnak elmésítői Gaál Mózes. A népmesék nyelvén jó magyarsággal vonja össze a németek egyik nemzeti mondáját, melyből a Berni Detréről szóló beleszővődik a hun-magyar mondákba. A sok képpel ellátott füzet ára 20 kr.

A »Jelei írók iskolai tárában« is két derék kézi könyv jelent meg: »Szemelvények az Odysseából«, kiadta és magyarázta Kempf József tanár, Homeros derék fordítója. Az iskolai görög tanítás alapja főleg Homeros, s tanulnunk az Odysseából ezuttal avatottan szerkesztett szemelvényeket kapunk, terjedelmes bevezetéssel, s a görög szöveget kísérő jegyzetekkel, melyek magok közel száz lapot foglalnak el, s történeti, tárgyi, főleg pedig nyelv felvilágosításokat foglalnak magokban. Ára 1 ft 20 kr. A másik: »Coriolanus«, Shakespeare tragédiája, Petőfi Sándor fordításában, magyarázta Szigetvári

Iván. A gimnáziumok drámai olvasmányai közé van főlve Shakespeare is. Ára 60 kr.

Megjelentek továbbá: »Angol nyelvtan«, iskolai és magán használatra, dr. Gaspey Tamás tanmódja szerint a magyar nyelvhez alkalmazta Ransburg Zsigmond. Második kiadás, a mi mutatja használatosságát. Ára kemény kötésben 1 ft 80 kr. — »Latin gyakorlati könyv«, a gimnázium III. és IV. osztálya számára, dr. Holzweisz Frigyes után szerkesztette dr. Hittich Ödön, tanár; ára 50 kr.

Bosnyák Anna, a tud. akadémián az 1895. évi Teleki-pályázaton megjutalmazott 5. felvonásos történelmi tragédia, írta Prém József. Az Athenaeum társaság csinos kiállításban adta ki a színművet, melyet a nemzeti színház előadására is elfogadtak. A könyvet a szerző Jászai Mari asszonynak, a kitűnő művésznőnek ajánlotta.

Magyar írók élete és munkái. Szinnyei József nagy művének megjelent a 42-ik füzet (V. kötet, 5. füzet), mely a Jókely és Kacsovics nevek közt lévő magyar írók életével és munkáival számol be. A füzet kimagasló alakja Jósika Miklós báró, a regényíró. A Jósika bárói család is irodalmi család, s a híres regényírón kívül is sokan szolgálták az irodalmat. József főherceg irodalmi működése is e füzetben talál méltánylást. A Jósá és Jósza család írói közt (kik 28-an vannak) Szinnyei nem tudott ellentállani annak a csábításnak, hogy Jósza Gyuróról meg ne emlékezzék, a ki ugyan nem írt egy sort sem, de azon a réven mégis bevette a füzetbe, hogy Jókai és Vas Gereben sokszor rajzolt alakja volt. A füzet ára 50 krajczár, s Hornyánszky Viktor kiadásában jelenik meg.

A Természettudományi Füzetek, magyar és német nyelven egész füzetben közli Biró Lajos új-guineai gyűjtésének első részét. Ebben a részben a madarak vannak felsorolva és pedig a 1896-iki küldemény. Összesen 64 faj, ezek közt 28 faj olyan, a minőket Fenichel Sámuel annak idején nem gyűjtött volt s egyik ezek közül egy új galambfaj, melyet fölfedezője tiszteletére Pilopus Biró-nak nevez el dr. Madarász Gyula, a ki a küldeményt ismerteti.

Új színház a fővárosban. Budapestnek nemcsak távoli része Ó-Buda, mely sok egyéb tekintetben is messze van a magyar fővárostól. Egy magyar színházra sok feladat vár ott, s hogy ime megnyílt a Kisfaludy-színház, nagyon örvendetes. Nem külön Thalia cseljára épült csarnok, egy gyárat alakították át, de hivatása a falai közt berendezkedő ügyességtől és szellemtől függ. Átídomították, nézőterét csinosan berendezték, s febr. 20-ikán szép, eleven képet nyújtott a megnyitó előadások. Tulajdonosa és igazgatója Serly Lajos, ki vállalkozásában rokon-szenves támogatásban részesült.

A megnyitó előadásra a meghívott vendégek foglaltak el a vörös plüssel díszített nézőtér. Ott voltak Wlassics Gyula vallásügyi miniszter a feleségével, Perczel Dezső belügyminiszter, Dániel Ernőné, Rudnay Béla főkapitány és neje, Szász Károly családijával, gróf Festetics Andor, a nemzeti színház igazgatója s a fővárosi társaság több előkelősége. Az első tapost a színház zenekara kapta, mely nyitányul Lavotta egyik művét játszotta el Serly vezetés alatt. Aztán Salomon Katizza k. a., a kolozsvári színház volt tagja jelent meg s elszavalta határozatosan Prém Józsefnek, a színház dramaturgjának prólogját. A befejező sorok ezek:

»Csak biztatás lesz, a míg küzdve küzdünk,
A csejt, mit bátran oly magasra tűztünk,
Elérjük bizton, — ám csak vételek!
Művész és néző fogjon itt kezét
Ez ötödik színházban, hol magyar szó
És magyar nótá cseng... Mi egybehangzó,
Mi lelkes, mi magasztos verseny ez!
Szívünk feljugg, örömtől repes...

Ó, Kisfaludy háza, — áldva légy!
Becsüljön meg a késő nemzedék!
És minden ige, minden játszi dallam
Csak hálászó ez édes diadalban!»

Hosszan hangzott a taps, s a prólóg szerzője is megjelent. Ekkor föllebbent a látszó függöny és látható lett a színház összes személyzete. Mely hatást gyakorolt a »Hymnus«, melyet elénekelték. Első darabul Kisfaludy Károly egyfelvonásos kis darabja, a »Vigjáték« került színre egyöntetű előadásban. Ebben Fehérvári Ottó, Kardos Árpád, Salomon Katinka, Kissné Irma, Szilassy Imre, Barts Aranka, Garay Károly és Iványi István színpadi képességeivel ismerkedtünk meg. Ezt követte Suppé egy régebbi operettje, mely »Nőnévelde« czimén ismeretes, de most »Felsőb lények« czim alatt adták elő s az énekesek számára jó bemutatás is volt. Cséványi Irma és H. Lévai Berta váltak ki legjobban. Most már a rendes előadások naponként folynak.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia febr. 22-ikén összes ülést tartott b. Eötvös Loránd elnöklete alatt, közérdekű tárgyakkal.

Vargha Gyula emlékbeszédet olvasott föl az 1893-ban elhunyt Barsi Józsefről.

Az emlékbeszéd kegyeletes rokonszenven foglalkozik Barsi József érdemeivel s vonzón rajzolja viszontagságos életét, melyből oly sokat áldozott a hazafiasság oltárán. Pap, költő, forradalmi író volt, s élete utolsó szakában az országos statisztikai hivatalban működött. 1810-ben született a bars megyei Lehotán; atyja, ki iskolamester volt, papi pályára adta. Majd Bicskén lett plébános. Itt találkozott először a nemzet nagyjával, Vörösmartnyval, Deák- kal és másokkal. Irodalmi működésének kezdete kora ifjúságába nyulik vissza. Kezdetben verselgetett, persze nem magyarul. Később, a mikor elcsajátította a magyar nyelvet, egy kötet figyelemreméltó verset rendezett sajtó alá »Mezei pacsirta« czimén. Ezekben a versekben főleg a haza iránti vonzama nyer kifejezést, bennük mély és erős érzelm szól meg, de költője nem volt annyira birtokában a magyar nyelvnek, hogy a közönségre maradandóbb hatást gyakorolhatott volna. A szabadságharc ki-törésekor le is tette lantját és mint pap és publicista érvényesítette tehetségét. Írt a legkülönbözőbb lapokba bámulatos sokat. Legnevezetesebbek a Kossuth Hirlapjában megjelent cikkei, melyeknek erős, hatalmas, magával ragadó hangja nagy hatás-sal volt. A szabadságharc után husz évi várfogságra ítélték, hét évig ült az oltmúzi börtön falai között, míg végre 1856-ban kegyelmet kapott. Hazajött, egy darabig nevelősködött, majd a pesti realiskolánál nyert tanári állást, utóbb áttért a református val-lásra, s mint ilyen, csakhamar tanári állást kapott a református gimnáziumban, de itt sem maradt sokáig, hanem a statisztikai hivatalban beltag lett. 1893. február 18-án lehelt ki lelkét, miután néhány éven át teljesen világtalan s beteges volt. A szépen írt emlékbeszéd nagy tetszésben részesült és Vargha Gyulát számos tagtársra üdvözölte érte.

Szász Károly, terjesztette elő ezután a bírálók jelentését az ezer forintos Péczei-jutalomról, mely bizonyos évközlőkben megjelent eredeti történelmi regényeket illet. Ezuttal oly regények pályáztak, melyek az 1893. és 94. évben megjelent összes magyar történelmi tárgyú vagy háttérű, ilyenek híján a magyar társadalomból merítették tárgyokat. A bíráló bizottság (Gyulai Pál, Beöthy Zoltó és a jelentés előterjesztője) szerint a tisztán történelmi tárgyak között egy sincs jutalomra érdemes. Ezekben a történelmi hűség vagy egészen hiányzik, vagy a jellemek nincsenek következetesen fejlesztve. A történelmi háttérű regények között egy van, Pálffy Albertnek »A régi Magyarország utolsó éveiben« című 1894-ben megjelent regénye (kiadta a Franklin-társulat 1894-ben.), a mely a jutalomra érdemes, s a melynek a bírálók egyhangú véleménye szerint a jutalom kiadandó. A regény meséje a 40-es években mozog, s a magyar társadalomból van véve, s korrajzi háttérrel bír. A kor nagyjait, kiváló alakjait nem a főszereplők, de itt-ott feltűnnek egy-egy általános ismert alak személyében. A regény nagy hűséggel festi a kort, melyben játszik, az akkori politikai élet fejleményeit és a közszellemet. Meséje egyszerű, jól átgondolt, következetesen keresztülvitt és bonyolalmak, meglepetések nélkül is folytonosan ébren tartja az érdeklődést. Az összes ülés hozzájárult a bírálók javaslatához, a mely szerint a jutalom Pálffy Albertnek adandó ki. — Szily Kálmán főtitkár adta elő még a jelenteni valókat, megemlékezvén Engel Ernő német statisztikusnak, az akadémia kultagjának haláláról.

Zárt ülés következett ezután, mely az idei költségvetéssel foglalkozott. Az 1897. évi költségvetési irányszat a következő: Bevétel: értékpapírok kamataiból 63.200 forint, házibérből 42.000 forint, országos segély 40.000 forint, stb., a bevétel összesen 162.113 forint. Az összes kiadás 160.564 ft, a melyben nagyobb tételeket képeznek a személyes járandóságok 31.439 ft-tal, az I—V. szakosztályok 54.735 ft-tal, a jutalmak 7000 ft-tal, az épület gondozása 7400 ft-tal, az adó 13.000 ft-tal, stb. Az ülés elfogadta az előirányzatot.

A Kisfaludy-társaság febr. 24-iki ülésén, melyen Gyulai Pál elnökölt, a társaság két tagja mutatta be jutalmat nyert költői műveit.

A felolvasások előtt az elnök bejelentette, hogy Phillips Henrik, a társaság levelező tagja, ki műfordításával tünt ki, Filadelfiában elhunyt. Beöthy Zoltó titkár jelenti továbbá, hogy az első hazai takarékpénztár az idén is 200 ft-tal gyarapította a társaság alapítókéjét és hogy a társaság alapító tagjai sorába léptek: Vargha Gyula, Hegedűs Sándor, Vadnay Andor, Wolfner Tivadar, Heltai Ferenc, Arányi Miksa, Papp Géza, Benke Gyula és Fuchs Józsefné asszony. A társaság emléktárá és megnövekedett. Vadnay Károly rendelkezésére bocsátotta mindazokat a leveleket, a melyeket hosszú írói pályája alatt nevezetes egyénektől (többek közt

Petőfi-től, Vörösmartnytól) kapott. Ezután megkezdődtek a felolvasások. Radó Antal pályanyertes Musset fordításából mutatott be kettőt (Emlék, A Simona), a melyeket a közönség tapssal fogadott. Élénk tetszéssel fogadták a következő felolvasást is: Vargha Gyula olvasta fel »A boszúoló kard« című jutalmat nyert 5 felvonásos zenedrámáját. A darab a XVI-ik században, a török világban játszódik. Léva várában Hasszán basa az úr, kinek szép hűgát Zelmírát Revistyei magyar várúr megszökteti. Hasszán boszút esküszik, hadat is vezet Revistyei vára ellen, de visszaveretik. Ekkor Ibrahim renegátot küldi Revistyeihez, s párvíadalra hívja ki. Revistyei elfogadja a kihívást, de Zelmira megijed, nem férjéért félt, mert az már előbb elmondta neki, hogy az ő kardja bűvös mór szablya, mely föltétlenül halálhozó az ellenségre, őt pedig sérthetlenné teszi, hanem bátyját, kit így a biztos halálba lát rohanni, és épen ő miatta. Elárulja Ibrahimnak a bűvös kard titkát, azt remélve, hogy így majd visszatartja Hasszánt az ugys lehetetlen bosszúállásból. Hasszán, megtudva a titkot, Ibrahim tanácsára elhatározza, hogy megmérgezzeti Revistyeit, és pedig épen Ibrahim által, a ki végre is hajtja a bűnt, Zelmira boszút esküszik, s férje páncéljában leeresztett sisakrostályllyal maga áll ki párvíadalra Hasszán ellen, elesik, s haldokolva megátkozva bátyját, a ki őrigöngve leszúrja magát, a Zelmira által elejtett bűvös karddal. A darabból mutatványul álljon itt az a rész, midőn a magyar és török katonák, az alatt, míg a bajbírák a víadálhoz az elkészületet teszik, egymással gúnyos dalokban ingerkednek:

1. Magyar katonák.

Hej te kontyos, gallyas, lompos	Egyet falmál, meg is halmál
Bugyogós pogányja,	A jó szalomátul.
Vájja ki a két szemed	Kiszaladna a lelked
Vájja ki a kánya.	Kiszaladna hátul.

Török fattyú, jó a faggú	Kávét mellett szundikálva
S az olajos kasa?	Szived nagy pipádát,
Régi mondás: bolondnak	Fürge tánczra sohasem
Bolond a szokása.	Billentet a lábaid.

Hej a tánczra, medve-tánczra,	
Lánczhoróta pogányja,	
Majd megtanít a magyar	
Néhez buzogányja.	

2. Török katonák.

Hej te kényes, jaj de fényes	Tokos német, okos német
Zsúrtól a dolmányod,	A segítő társad,
Mégis a nagy szavakat	Pedig beléd az is már
Milyen helytlen hányod.	Hányzard ottott nyársat!

Boros kulacs, tánczozj, mulass,	Ne félj török a magyartól.
Jajrad a bolondját,	Ha nagy is a szája,
Hisz a gyaur, ha busul,	Szaphi, jancsar rohamát
Borba fojtja gondját,	Soha ki nem állja.

Meg a jancsar, ezíra handzsár	
S kard van a kezében,	
Füröllyukba a magyar	
Bőjña fíjtelében.	

3. Magyar katonák.

Rajta, rajta szaporán,	
Hadd szaladjon a pogány,	
Vigye az irháját,	
Úd pajtás a törököt,	
Aprítod, mint a nyers-tököt,	
Kopasz koponyáját.	

A régészeti és embertani társulat közgyűlése febr. 23-ikán volt b. Nyáry Jenő elnöklete alatt.

Szendrei János titkár az évi jelentést terjesztte elő. A kereskedelmi miniszter 4000 ft-ot adott a mult évben honfoglalásokról emlékek kutatására és a társaságnak ez irányban tett működését siker is koronázta. A társaság vagyona 11.000 forint. Tiszteletbeli elnök lett: Pulszky Ferenc, elnök: Nyáry Jenő báró, másodelnök: Forster Gyula, titkár: Szendrei János, pénztáros: Lipsey József, ügyész: Fejérváthy Kálmán. Az állandó választmányt is megalakították.

Dr. Kuzsinszky Bálint aqincumi és Récsy Viktor pannonhalmi leleteket mutattak be. Récsy Viktor a Pannonhalmán tövénben elterülő Pannónia régi római község emlékeiről és az ásatásokról értekezett. Nagyszámu régiséget, alapfalakat ásatott ki. Pannonhalmán tövénben, Szent-Márton és Ravad körül egész római telep van. Régi okirataink is az Árpádok korából a szent hegy alján levő községet Pannoniának nevezik, csak a XIV. században lett Alsók, a XVI. század óta Szent-Márton a neve. Ma is a nép egy forrást Ravadnál Pannónia-forrásnak nevez. E Pannónia község maradványait találta meg és kutatja tovább Récsy.

MI UJSÁG?

A király utazása. Ő felsége a most mult héten akart Cap-Martinbe utazni, a királyné látogatására, hogy maga is megpihenjen rövid ideig a tengerparton. Az utazás azonban elmaradt a keleti bonyolalmak miatt, melyek oly fenyegető alakot öltöttek az utóbbi napokban s a nagyhatalmak diplomáciaját annyira foglalkoztatják. De a politikai égboltozat kiderülését remélik abból is, hogy ő felsége utazása

A MAGYAR GAZDASSZONYOK ÁLARCZOS BÁLJÁRÓL.

nem fog elmaradni, s habár néhány napi késedelemmel, de mégis megtörténik, valószínűleg már a jövő hét elején. Cap-Martinben ő felségét családi kör várja. Oda érkezett Maria Valéria főhercegnő, férjével, Ferenc Szalvator főherceggel. Ott van a király jó barátja, Albert szász király is, ki ő felségét gyakran meglátogatja Bécsben s együtt vadásznak. A szász király nejevel, Karolina királynéval érkezett Cap-Martinbe. A békés remények biztató voltát ismerik föl abban is, hogy királyunknak az orosz cárnál teendő látogatása ápril 25-ikére van kitűzve. Pétervárt ő felesége négy napig lesz a cáz vendége.

Ferencz Ferdinánd főherceg Algirban. Ferencz Ferdinánd főherceg egészségi állapotáról kedvező tudósítások érkeznek Algirból. A főherceg a tavaszszal visszatér Ausztriába, miután az orvosok fölöleslegesnek tartják, hogy ismét Korzika szigetén üdüljön.

Gróf Apponyi Albert esküvéje márczius 1-én lesz a Dietrichstein hercegi család bécsi palotájában. A menyasszony kivánságára magyar püspök, még pedig Szmrécányi szepesi püspök fogja az esketést végezni. Apponyi gróf és magyar násznepe díszmagyar ruhában jelenik meg, a menyasszony is magyar ruhát ölt.

Munkácsy Mihály egészségéről, hol hírek érkeznek a Bonn melletti intézetből, hol egy hónap óta ápolják. Nejeinek az ismerősökhöz írt levele örömmel tudatja, hogy a nagy művész visszanyerte emlékező tehetségét, nyugodtan beszélget, étvágya is javult, s az orvosok reménytelenül vannak eltelve, hogy egészsége helyre áll. Magyarországon mindenütt nagy örömet okoznak e hírek.

Jókai Abbaziában. Jókai Mór leányával, Feszy Árpádné urhölgygyel és kis unokájával néhány hétre Abbaziába utazott.

Czigányok József főhercegnél. Jónás Jancsi Fiumében időző bandája közelebb abban a kitüntetésben részesült, hogy József főherceg villájában muzsikálhattak.

A főherceg hagyományos makrapipájából füstölve, kegyes jóakarattal fogadta a cigányokat: — »Kaj bésezs?« (Hová valók vagytok?) A primás megfelelt rá, mondván, hogy péciek. A főherceg erre azt kívánta, hogy magyar indulóval kezdjék a hangversenyt. Rögtön fölzendült a Rákóczi-induló. — »Baro laco baszvesz!« (Nagyon jól muzsikáltok!) mondta a főherceg. Majd odament a cimbalmoshoz s azt kérdezte tőle: — »Hogy tudsz a cimbalmon ugy dobolni? Én is dobos vagyok, de ezen nem tudnék.« Aztán egymás után a következő nótákat kívánta hallani: »Hortobágyi pusztán fúj a szél. Kiből a fa mandulástól. Befordultam a konyhába. Az alföldön halászegény vagyok én. A zenére be-

jöttek a fenséges család többi tagjai: József Ágost főherceg, az orleansi herceg, s neje Maria Dorothea főhercegnő s ők is huzattak egy-egy nótát.

A Hunyadi-levéltár. Az országos levéltár, a nemzeti muzeum levéltára folyton gyarapodik a magyar történelemre vonatkozó becses okiratokkal. A közoktatásügyi miniszter közelebb terjesztett elő jelentést a képviselőháznak a bajor állami levéltárban levő, a Hunyadiakra vonatkozó okiratok megszerzéséről.

A törvényhozás beleegyezése azért szükséges ehhez, mert a nemzeti muzeumban és a császári és királyi bécsi udvari és állami titkos levéltárban levő, bajor vonatkozású okiratokkal cserélték ki. A Hunyadi-levéltár az országos levéltárnak jutott és kiegészítő részei a II. József által 1786-ban ajándékozott 1166 darabból álló Hunyadi-levéltárnak. A muzeumot viszont az országos levéltár nevezetes, s inkább a muzeumba illő anyaggal kárpótolja. A képviselőház bizottságában Wlassics közoktatásügyi miniszter kifejtette a csere előnyeit és hódolattal emlékezett meg ő felsége jóakaratóról, a mely lehetővé tette, hogy a közös pénzügyminisztérium és a császári és királyi udvari és állami titkos levéltár anyagi-nak minden viszonszolgálat nélkül való átengedésével Magyarország a történetére vonatkozó becses gyűjtemény birtokába juthatott. Kammerer Ernő fölszólalása után, a melyben Csáky Albin gróf és Wlassics miniszter fáradozásait köszönte meg, a bizottság elhatározta, hogy a jelentésnek jóváhagyólag való tudomásul vételét ajánlja a Háznak. A jelentés előadásával Teleki Sándor gróf biza-tott meg.

Vajda János mellszobra. Wlassics Gyula vallás-és közoktatásügyi miniszter újabb jelét adta azon nemes érzésből fakadó kegyeletének, a mely Vajda János elhunyt költőnk végítztessege költségének elvállalásában nyilvánult első sorban. Ezt követte az elhalt nővéreinek anyagi istápolására irányzott jótékony cselekedete; a melyet most legújabbban az a rendelkezése egészít ki, hogy a költőnek Strobl által élethűen mintázott s a szobrász tulajdonát képező, ércbe öntött mellszobra a kultuszminiszter kezelése alatt álló forrásokból megvásároltassék és kegyeletes emlékül a Nemzeti Muzeumban elhelyeztessék. Megkönnyítette ennek kivételét a művész is, a ki készségesen mondott le művészi mintája díjazásáról, csakis az ércbeöntés költséget véve számításba.

Új egyetemi tanár. A király Istvánffy Gyula dr. magyar nemzeti muzeumi őrt és budapesti tudomány egyetemi magántanárt a kolozsvári tudomány egyetemen a növénytan nyilvános rendes tanárává nevezte ki. Az új egyetemi tanár, ki néhai Kánitz Ágoston helyét foglalja el, aránylag még fiatal ember. Növénytani értekezései, cikkei, önálló kntatásai korán figyelmet ébresztettek a külföldön is.

Farsang. A mentőegyesület táncestélyére febr. 25-én nagy előkelő közönség gyűlt össze a Royal szálló szallótermében, s a sikerült táncestély mel-
tőn koronázta be az idei farsang nagy báljainak
fényes sorát. A redoutban tartott álarcos bálók
közül az idén talán a magyar gasztronómoké és az
israelita nőegyletét volt a legnépesebb. Az előbbiről
mai számunkba egyik rajzolóink illusztrációt is
készített. — A képzőművészek jelmezes estélye,
melyet márcz. 14-ikén tartanak meg a műcsarnok
összes helyiségeiben, a farsang legfényesebb jelme-
zes mulatsága lesz, telve tréfával, elmésséggel. Az
ünnepélyen csak jelmezen lehet megjelenni. Egy
művész jelmezbizottság alakult, mely minden este
1/20—1/28 óráig a városi ligeti új műcsarnokban a
meghívottaknak készséggel áll rendelkezésére. E
bizottságnak nagyszámú costume-könyv, valamint
számos minta, sőt kész costume is áll rendelkezé-
sére, mely minták után bárki is megrendelhet ha-
sonlókat. Az estély tisztá jövedelme a képzőművé-
szek segély- és nyugdíj-alapjához csatoltatik. —
Arasztandíjlelőlet és művésznővendégek márcz. 6-án
rendezték táncestélyt a VI. VII. kerületi kór ter-
meiben. Bálanyak: Feszty Árpád és Lotz Ká-
rolyné urhölgyek, tisztelőbeli elnök Balló Ede.

A budapesti újságírók egyesületének estélye
febr. 28-ikán lesz a Royal-fogadóban. A táncot
művészi előadás előzi meg. A műsor következő:

1. „Múltot üdonságok”, táncra prólog írta Mik-
száth Kálmán, előadja Deli Emma. 2. Verő György:
„Az országvadász” operettjéből, a) Sidonie-ke-
ringő, éneki Hegyi Aranka, b) Gaston belépő dala,
éneki Margó Cécília, a népszínház tagja, c) Baba-
duett (táncszal) előadja, Hegyi Aranka és Margó
Cécília, Verő György zongorakísérettel, d.) A „Hip-
parasia” monolog, írta dr. Jókai Mór; b.) A „Nő”,
költemény írta Incze László, előadja K. Gerő
Lina, a nemzeti színház tagja. 5. Magyar dalok, gróf
Szapáry László cimbalomjátéka mellett éneki Takács
Mihály, az operaház tagja. 6. „Bakkancsok és picar-
dóné”, énekes zsánerkép táncszal, előadja Kury
Klára és Tollagi Adolf, Tarnay Alajos zongoraki-
séréte mellett.

Eljegyzés. Cziklay Lajos hírlapíró leányát, Czik-
lay Blanka székesfővárosi községi tanítónét, el-
jegyezte Kúpi Resző székesfővárosi községi tanító.
— Révész János hírlapkiadói hivatali tisztviselő el-
jegyezte Ernst Laura kisasszonyt Új-Kécskén.

A magyar kir. államvasutak szállítási irodája a
Lipótvárosban. A magyar kir. államvasutak igaz-
gatósága a Lipótvárosban (Arany János utca
19. szám alatt) szállítási irodát rendezett be, a hol
gyors és teherdarabok szállítványok az összes
állomásokra feladhatók. Ez iroda, előleges értesítés
ellenében jutányos szabványok mellett gondosko-
dik a küldemények hűtő való elszállításáról és is
közvetíti ügy a helybeli, mint az átmenő vámköte-
les küldemények elvámolását.

Tejgazdaság. Minden gada tapasztalja, hogy télen
az istállóban való etetés folytán teheneiknél úgy a tej
jósága mint a tejelőképeség csökken. Ezért nem mu-
laszthatjuk el a gazdálkodó urakat, a 40 év óta a leg-
jobb sikerrel használt Kwizda-féle korneuburgi marha-
tápporra — melyet Kwizda Ferencz János cs. és kir.
osztály és a román kir. udvari veterán preparatum
szállítója Korneuburgban készít — figyelmeztetni, mely
mint elsőgyőztes teheneiknél a tejét javítja és a tejelő-
képeséget fokozza.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. MEZEY ADOLF, régi honvéd tüzérhadnagy, a
fővárosi Rókus-kórház főorvosa, elhunyt 70 éves
korában Budapesten. 1827-ben született Tillya
templomgyepei községben. Tanulmányait Kassán
végezte. A szabadságharcban mint tüzér vett
részt, s csakhamar hadnagyi rangra emelkedett. A
világosi fegyverletétel után feljött a fővárosba, az
egyetemre, s itt avatták doktorrá is. A Rókus-kór-
házhoz 1867-ben nevezték ki, s azóta megszokták
nélkül működni mint kórházi orvos, majd később
mint főorvos.

BLONDIN KÁROLYNAK, a merészséggel világhírűvé
vált költőnőnek halálát jelentik Londonból. A
Niagara hősné nevezett általában, mert a Niagara
zuhataga fölött átfeszített kötélen is keresztül ment.
Budapesten is mutogatta magát vagy két évtized
előtt. Vakmerő és nyaktoró mutatóványaival nagy
vagyont gyűjtött össze. A halál 73 éves korában
érte.

Elhunytak még a közelebbi napokban: HORVÁTH
SÁNDOR, a fővárosi tanító kor egyik érdemes tagja,
a dohány-utcai elemi népiskola igazgatója, HOR-
VÁTH JÁNOS fővárosi tanácsos öccse. — NAGY GYULA,
áldozó pap, a budapesti-belvárosi főreáliskola vállas-
tanára. — TÖRÖK ISTVÁN, ref. lelkipásztor, 31 éves
korában, Debreczenben. — ZÁBORY ALAJOS, nyug-
evang. tanító, a fővárosi III. kerületben, Újlakon,
75 éves korában. — ARANTOS FERENCZ, nyug. ká-
ptalani gazdasági, 1848—49-iki honvédhadnagy, 68
éves korában, Esztergomban. — BRISLMAYER GOT-
TFRIED, az ismeretes fővárosi polgári család nesztora,

79 éves, Tolnában. — KREUTZER JAKAB, Ó-Buda egy-
szerű polgára, ki a legutóbbi képviselőválasztáskor
lett ismert nevű, mint néppárti jelölt. — FÁRNER
LÁSZLÓ, dr. ügyvéd, 64 éves korában, Szabadkán. —
ULRICH ANTAL, József főherceg kis-jenői uradalmá-
nak főfelügyelője, Budapesten. — DEMKÓ ÁGOSTON,
dr. ügyvéd, 46 éves korában, Hajdudorogon. —
DÁSZKÁL GYÖRGY, magyar kir. honvéd-husár fő-
állatorvos, 65 éves, Vácson. — TRUPPEL BÉLA, mis-
kolcei törvényszéki íktató, 42 éves, Nagy-Bányán.
— KROLL FERENCZ, nyug. körjegyző, 67 éves korá-
ban, Valisora községben. — STIGLITZ FERENCZ,
Odessalchi Anna hercegnő volt szolcsáni uradalmi
főkeresze, 78 éves korában. — MILKOVICS PÁL, a
m. kir. 10. honvédhuszárezred főhadnagya, 45 éves
korában, Bécsben. — OBER KÁROLY, őrnagy, katonai
író, a 61. ezred-hadkiegészítőkerület parancsnoka,
59 éves korában, Temesvárt. — SZÖLLÖSI JÁNOS,
ügyvéd, Hajdumegyé főjegyzője, 48 éves, Debreczen-
ben, differtisz következtében.

ÖZV. BADENI LÁSZLÓNÉ, grófné, született Mier
Czeccilia grófné, Badeni Kázmér gróf osztrák mi-
niszterelnök édesanyja, febr. 25-ikén Lembergben
meghalt, 1825-ben született Lembergben, 1844-ben
ment férjhez és 1888-ban lett özvegy. A király
Badeni miniszterelnöknek sajátkezűleg írt levelében
fejezte ki részvétét. Badeni gróf este a temetés elő-
készítésére Lembergbe utazott.

ÖZV. TÖRÖK FERENCZÉ, szül. létfalvi Gyárfás
Zsuzsánna, 80 éves korában, Tibódon. — BUCKEIT
GUSZTÁV, szül. Jelenik Vilma, 31 éves, Budape-
sten. — ZAHORAY EDE, szül. bányaalkai Simonchich
Etelka, 56 éves, Budapesten. — ÖZV. WÁGNER JÓ-
ZSEFNÉ, szül. Kisbéri Anna, életének 68-ik évében,
Budapesten. — BELATINI BRAUN JÓZSEFNÉ, szül. Wá-
gner Irma, 53 éves korában, Budapesten. — NAGY
IRÉN, Nagy Sándor és neje, Lúley Erzsébet leánya,
19 éves korában, Budapesten.

Szerkesztői mondanivalók.

Dr. P. A. E. lapok szerkesztője közbe jött betegsége
miatt nem válaszolhatott eddig a levélre.

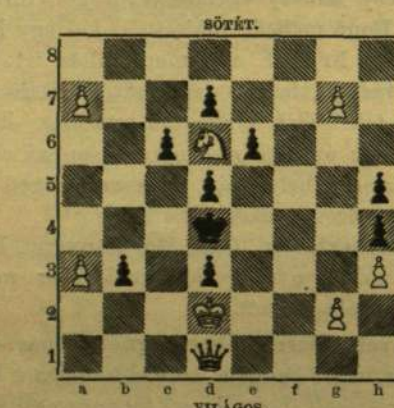
Reménytelenül. Elbeszélés. Nagyon ismerős törté-
net már az efféle, számtalanok, különféle formákban
feldolgozva. S a befejezése is olyan érzélgős, a mi az
egész elbeszélést csak még kevésbé teszi ajánlatossá.

Bálaton. Kérdező. Boris az ég. Jól tulajdonságot
a legjobb akarattal sem tudunk bennük fölfedezni.
A komolyak: üres szóvirágok; a tréfások: erőltetett
elmésségek. Olykor szerző furcsa kifejezéseket is hasz-
nál; beszél a hold halovány szeméről (eddig csak halo-
vány orcsáját emlegették a poéták); kedvesének pedig
homlokán látja ragyogni a csillagszemeket.

Nem közzétehető: Beteg vagyok. Összint bíralatot
kér. Nem mondhatunk mást, mint azt, hogy ebben a
versben még csak szikráját sem látni a költői tehet-
ségnek. — Tündés. Mert élek még? Karácsony esté-
jén. A vándor panasza. Nyári kép. Téli kép. A „Ka-
rácsony estéjén” czíműben a meleg hang, s a többiben
egy-egy elevenebb vonás, tehetséget sejtet. De a ver-
selés valamennyiben nagyon kezdetleges.

SAKKJÁTEK.

1995. számú feladvány. Erlin K. től.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1983. sz. feladvány megfejtése Bert L. től.

Világos. Sötét. a. Világos. Sötét.
1. Fc6—b5 Kc5—d5: (a) 1. Kc5—b5: (b)
2. Vg6—d6 t. sz. 2. Vg6—d6 t. sz.
3. F v. V mat. 3. H v. V mat.

b. Világos. Sötét.
1. — Kc5—d4 (c) 1. — Fc8—c6
2. Fd2—h6 t. sz. 2. Vg6—c6 t. sz.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. —
Andorfi S. — Kovács J. — Semsey Kálmán. — Sárospatakon:
Gérecz Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — Vasváron:
Dr. Balassa Zoltán. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 6-ik számában közölt kép-
talány megfejtése: Lóvasútól villamos.

Heti naptár, febr. — március hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
28 Vasárnap	C. Fars. vas. R.	16 E. Mész. Pam.
1 Hétfő	Albin	17 Marianna
2 Kedd	Hushagyó	18 Leo pápa
3 Szerda	Hamvazó	19 Archip
4 Csütörtök	Kázmér	20 Leo pk.
5 Péntek	Jéz. t. kor.	21 Eustat
6 Szombat	Fridolin	22 Jenő vért.

Hold változás. Újhold: 3-án délután 1 ó. 12 pkr.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Selyem-damasztok 65 krtól 14 ft 65 krig
méterenkint — valamint fekete, fehér színes Hen-
neberg-selyem 35 krtól 14 ft 65 krig méterenkint
sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt
stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín
és mintázatban stb.) megrendelt ár postabér és
vámmentesen a házhoz szállítva mintákat posta-
fordítással küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari
szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba
csimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros
bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrende-
lések pontosan elintéztetnek. 7065

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1897. Kossuth Ferencz,
felelős szerkesztő, XXXI. évfolyam, főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó esz-
közeivel, hogy magának egyszerű, tömegesen csakhamar
újra elmaradó, új előzetéseket szerezzen, hanem mindenkor
kellő színvonalon álló közleményeit, gyors, pontos és min-
den tekintetben megbízható tudósításait által parkodik régi,
jó hírnevét mint használatos legelső rangú napilapja állandóan
fentartani, hogy ez uton ne csak régi előzetéseit kapcsolja
állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által
évről-évre maradtandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjék, erre nézve legnagyobb táma-
szunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy
o'dalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb
lapok 24 oldalán jelennek meg, a mi azonban csak
ünnepnapokon történik. Nyenkor az Egyetértés 12—20,
illetőleg a kisebb alakban számúira 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csak a lap ily nagy mérete teszi lehetővé, hogy az
Egyetértés mindenkor oly bő és részletes tudósításokat
közölhet, a melyeknek egy más lap sem nyújthat közön-
ségének. Így általánosán ismertetés, hogy az Egyetértés
országgyűlési tudósításai és nemben a legtekélyesebbek,
nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál
a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságánál fogva is, mely
e tudósítások minden pártzínészetű olvasó előtt is élvezet-
tessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül
bő tárolás- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan
két kitérő regény közöl egyszerre, részint eredeti, részint
a modern világrodalom remekeiből válogatva elsőrangú
műfordítók fordításában. Az egy év alatt közölt regények
400—500 nyomtatott ívre, vagyis 40—50 rendszeres regény-
kötetre rúgnak. Így 40—50 kötet regény bolti ára legalább
ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe vesszük az
Egyetértésnek mindenkor közlőnk kitérősségeit és első-
rangú publicisztikáit által írott vezércikkeket és egyéb
politikai közleményeit, bő hírvirágait, eredeti
táviratokat az ország és a világ minden részében levő
saját levelezőitől, továbbá a vasárnaponként megjelenő s
egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy”, és „Mező-
gazdaság” című országos híri rovatokat s végül az Egyet-
értés legjobban informált közgazdasági, ipar és mező-
gazdasági rovatát és megbízható tudósításait,
bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak
egyetlen organuma, mely az intelligencia közönség minden
osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.
Mindezen előnyök dacára az Egyetértés előfizetési ára
a legmérsékeltettség: 6928

Egész évre 20 ft —
Fél évre 10 —
Negyed évre 5 —
Egy hónap 1 — 80

Előfizetések legelőszörében postautalványon az Egyet-
értés kiadóhivatalához Budapest, papnövevény-utca 8.
intézendők.

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgyor: a
La
6959
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Az aros szépsége
legbirtosabban úgy érhető el, ha az a
Leichner-féle
zsirpuder,
Leichner-féle Hermelinpuder és Aspasipuder
alkalmazásával állapítatik. Ezek a híres arcpuderek a leg-
magasabb hölgykörökben és a legelsőbb rangú művésze-
nők által előszeretettel használtak; nagy előnyük,
hogy a bőrnök viruló, hide rózsás színt adnak és nem
lehet észre venni,
hogy az arcpude-
reze van. Kapható
— csupán zárt do-
bozokban — a gyári
raktárban: Berlin,
Schützenstr. 31. és
minden illatszer-
árúsnál. — Után-
zatoktól óvakodni
kell. 7051

Leichner L., Berlin, kir. színházak szállítója.

A Franklin-Társulat kiadá-
ban Budapesten megjelent és
minden könyvkereskedésben
kapható:
FORGÁCSOK
Irta
AHO JÁNOS.
Finn eredetiből fordította
POPINI ALBERT.
Ára félve 1 ft 20 kr.

A borszéki borviz „a savanyúvizek királya.”
A borszéki borviz
„a savanyúvizek királya.”
Szerencsés vegyi összetételénél fogva méltán, a „föld gyöngye”. Leg-
kittünbőnek elismert élvezeti és gyógyviz. Magára, borral és
szirpökkel, felségese ital. Gyomor, húgyszervi bajokban, vésze-
ségben stb. szenvedők nélkülözhetetlen gyógyitala.
Minden körbe bevezetve, hol az egészségre sokat adnak, s minden csalá-
dnál otthonos, hol a szépen fejlődő „piros-pozsgás” gyerekeket szeret-
ik. Szállítva tengereken túl, őserjeje felében forgalomba hozva az egész
földgömbben.
Kicsinyben nagyban megrendelhető: Igazgatóságtól Borszék: (a Lázár
és Verzár brassói cséggel fennállott kizárólagos elárusítási szerződés köl-
csönösen megszüntetve.) 7089
Minden felvilágosítást fűrdőre és borviz tüzetre nézve készséggel megad.
Arjegyzéket, megrendelést kiszolgált a
fűrdő és üzlet igazgatósága Borszék.
Posta és távira helyben.
Megrendelhető: Igazgatóság — Borszék.

Dr. GÖLLIS-féle
egyetemes emésztőpor.
(1857 óta kereskedelmi cikk.)
Étrendi szer, kittő hatása van különösen nehezen emészthető ételek fel-
oldására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősí-
tésére is. Naponta kétszer használni (éves után egy kávékanálnyi téve a
nyelvre s a szokásos itallal leöblítve) kedvező befolyást gyakorol a hiányos
emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők:
**gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, arany-
eres bántalmak és altesti pangás stb.**
Ásványvízgyógyomódnál, mint elő vagy utókur, vagy egyidejűleg a gyógy mód-
dal kittő hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Göllis pecsétjével és a bejegy-
zett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Göllis-féle
emésztő por kérendő a vétel alkalmával. — A dr. Göllis-féle egyetemes
emésztő-por központi szétküldése: 7078
Bécs, I. kerület, Stefansplatz Nr. 6. (Zwettlthof).
Egy nagy doboz ára 1 ft 26 kr., egy kis doboz 84 kr.
Főraktár: Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerháza.

PSERHOFER J.-féle
gyógyszertár, Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt
„zum goldenen Reichsapfel“
„VÉRTISZTÍTÓ LABDACSAI“
melyeket azelőtt „Egyetemes labdacoknak” neveztek, jogosan meg-
érdemlik az utóbbi nevet, mivel ezek a labdacok nagyon sok betegségben hasz-
nálhatók, kittő hatással. Ezek a labdacok sok évtized óta vannak általános
elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon
ebből a kittő háziszérből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacokat házi szer-
nek, különösen ama bajok ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által
támadnak, u. m.: epékeringés zavara, májbaj, bélyögőség, felfuvalód-
ások, az agyban való vértörlődések, aranyér eseteiben stb. A vértisztító tulaj-
donságuknál fogva különös jó hatással vésze-
gességben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacok
hatása enyhe, fájdalom nem okoznak és így a leggyöngébb betegek és gyermekek
is bizvást bevehetik.
Ezen vértisztító labdacok több mint 100 év óta tiszta és hamisítatlan minő-
ségben kaphatók az «arany birodalmi almához» címzett gyógyszerházaiban Bécsben,
Singerstrasse 15. sz. a. s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz (skatulya) ára
21 kr. o. é. Egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 ft 5 kr. ba kerül, bérmentve
utánvételi küldésnél 1 ft 40 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az
összeg előleges beklüldésénél (mi legjobban postautalványonval eszközölhetik) bér-
mentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 ft 25 kr, 2 csomag 2 ft 30 kr, 3 csomag
3 ft 35 kr, 4 csomag 4 ft 40 kr, 5 csomag 5 ft 20 kr. és 10 csomag 9 ft 20
kr. ba kerül. Ezen kívül még mindenem megfizetés elfogadtatnak s a leg-
gyorsabban és legelőszörében teljesítetnek az «arany birodalmi almához» címzett
gyógyszertárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a.
Csak azon labdacok valódiak, melyeknek használati utasítása
J. Pscherhofer aláírásával van ellátva és ezen aláírás minden doboz
fődelén vörös színben van nyomtatva. 7005
Raktár Budapesten, Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. sz. a.

CHOCOLAT MENIER
A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fűszer-
és csomage-kereskedésben és csukrászdában. 6896
HIRDETMEY.
A SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság
részvényesei a Budapesten, 1897. évi március hó 14-én délelőtti 11 órakor,
a Magyar országos központi takarékpénztár főléstérmeiben (IV., Deák
Ferencz-utca 7. szám) tartandó
XXVIII. rendes közgyűléshez
ezennel meghívotnak.
TARGYSOROZAT:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. A mérleg megállapítása, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása és kifize-
tése tárgyában, felmentvény az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak.
4. Két igazgatósági tagnak megválasztása. 7103
Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket, a le nem
járt szelvényekkel együtt, a Magyar országos központi takarékpénztárnál (IV., Deák-
utca 7. sz. a.) a társ. alapsz. 15. §-a értelmében legkésőbb beazólag 1897. évi má-
rcius hó 10. napjáig letéteményezni tartoznak. Az alapszabályok ugyanazon §-a értelmében
megkivátnak, hogy a részvény legalább 60 nappal előbb íratott a letető saját nevére.
A igazgatóság jelentése a közgyűlést megelőző napon a Magyar országos központi takaré-
kpénztárnál átvétendő.
SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság.
Mérlegszámla 1896. december 31-én.
Vagyon: Gyári telepszámla ft 938,630-39. Gépek számlája ft 644,904-09 Szerszámszámla
ft 53,621-90. Biztosítási számla ft 14,834-49. Iroda- és raktárberendezési számla ft 509-
Munkák számlája ft 5000—. Fuvarozási számla ft 2500—. Árúk és árucikkek számlái forint
952,886-17. Váltószámla ft 34,748-01. Pénztárszámla ft 81,191-24. Értékpapírszámla forint
111,057-63. Magyar orsz. közp. takarékpénztár ft 115,575-73. Adósság ft 2,102,900-08. Ingat-
lanok ft 6847-60 Végösszeg ft 5,065,140-33.
Teher: Részvénytőke számla ft 2,000,000—. Tartalékszám ft 279,529-07. Gépek érték-
leszállítási tartaléka ft 230,000—. Gyári épületek értékeszállítási tartaléka ft 160,000—.
Munkás biztósítási tartalék ft 10,000—. Előfordvány számla ft 1,326,897-96. Összeállítás
ft 620-60. Hitelezők ft 877,762-08. Üzletereiményszámla: Nyereségátmozat 1896. évről forint
24,851-23. Nyereség 1896. évben ft 155,479-39. Összesen ft 180,330-62. Végösszeg ft 5,065,140-33.
Glaser Gyula s. k. főkönyvelő.
AZ IGAZGATÓSÁG: Gróf Dessewffy Aurél s. k., elnök. Grötschel s. k.
Láng s. k. Pfeifer s. k. Babala s. k. Langenfeld s. k. Schlick s. k., vezérigazgató.

Nem is gondolható jobb ital mindennapi
használatra, mint a cacao, t. i. már mint a jó
cacao; mert bizonyára nem közömbös kérdés,
hogy melyiket választjuk, biztosan le-
hetünk, hogy igazán jó oldékony cacót kapunk.
Ennek hatása az idegrendszerre teljességgel
nem igaztató, mint azt a teánál és kávénál
tapasztalhatjuk; azonkívül tápláló és mégis
könnyen emészthető, a mellett igen kellemes
ízű. S egészségesebb is mint bármely más ital,
mivel pedig egy fél kiló elégséges 100 csészére,
a Van Houten cacao a legelőször is vala-
mennyi ital közt. 6986

LOHSE-féle
LILION-RIZSPOR
rendkívül finom, bársonyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi
Poudre de riz és zsíros rizspornál, a bőrhöz kittőnös s láthatatlanul tapadó.
Ugy nappalra mint este.
Fehér és rózsaszínben szokák számára, sárga (rachel) barnák számára;
doboz 2 ft. 7069
Vételnél mindenkor a teljes cségre kell ügyelni:
GUSTAV LOHSE BERLIN,
45. Jägerstrasse 46.
kir. udvari illatszerész.
Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi előbbkelő gyógyszerháza és
illatszerészetében.

RETOUCHE gyorsfestő szakálra.

Kapható dobozokban 2 forintjával.

Ezen új, kitértő készítmény által képesek vagyunk, az egészségre minden legkisebb hátrány nélkül s minden bőrpisztítás mellőzésével, pillanatszerű idő alatt a szakált állandóan szőke, világos-barna, sötét-barna vagy fekete-re festeni. Fess-tett hajminták a raktárban megtekintés végett ki vannak tűve. Megrendeléseknél kérjük a kívánt színt megjelölni; a haj festésében gyakorolt fodrászt ajánlhatunk. 7079

Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerháza.

Nagy tapasztalattal bíró és sokat utazott

ORVOS

gyógykezelők mellő utat-
raul ajánljuk. Szives
levelek Dr. E. G. jelző
alatt a lap kiadóhivata-
lába kértnek. 7104

Hirdetések felvételnek a
kiadó-hivatalban, Buda-
pest, IV., Egyetem-utca 4.

Nincs többé köhögés!

Tüdő- és gégebajban szenvedők részére.

Med. univ. Dr. FÁKISS KÁROLY
szepesi kárpáti gyógyfűkivonata

1 üveg 75 kr., csukorkák egy doboz 35 kr.,
thea 1 csomag 50 kr., egy kis próbasomag
25 kr., 30 év óta a legjobb sikerrel használtat
köhögés, rekedtség, hurut, hökksur,
influenza, légzési akadályoknál, oldat-
szúrásnál, tüdőgyulladásnál és idült
högksurtnál. 7028

Kapható Kollár Testvérek a 'Nagy Kristóf'-hoz
csatolt gyógyszerháza, Budapest, IV., ker.
Kristóf-tér 2. Váci-utca és Kristóf-tér sarkán.

Budapesti tájékoztató kézikönyv

csinos vászonkötésben mintegy 200 oldal terjedelemben,
40-nél több képpel, Budapest térképével készült. Eme
igen csinos kiállítású könyv utbaigazító tartalmánál
fogva vidéki és budapesti lakosnak egyaránt nélkülöz-
hetetlen zsebkönyvül szolgál. A kalauz ára 10 krajczár
50 kr., rendes kiadás 50 kr. Budapest térképét csinosan
borítékba 15 kr., kedvezményképen 7 kón kaphatják
nálunk.

Utánvételes rendelések figyelembe nem
vételnek és ezért legalkalmasabb az összeg
előzetes befizetése.

A kiadóhivatal

(Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4.).

Levélbéllyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C.

Budapest, IV., Régi posta-u. 5

Alapítástól 1876. 7014

Veszek! Eladok! Cserélek!

SZABADALMAKAT

(Patente). Készítő-
zöl, védjegyeket és
mintákat beajátro-
mostat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek
mellett, RÉTHY JÁNOS, nemzetközi szaba-
dalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körut 2. szám.
(Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

Korunk fő nyavalyája az idegesség

és vértelenkedés, melyből számtalan más kór származik

Es ellen pedig legbiztosabban hat a

VASAS CHINABOR

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldés 6 frt.

Ezen bor a saját magam által termelt ménesi Sherryvel van
kezeztve és minden hasznosított készítmények között a legtöbb
chinaját és vasat tartalmazza.

Rozsnyay Máttyás gyógyszer. művegye-
szeti laboratoriuma, Aradon.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszerház, Egger-
főle 'Nádor' gyógyszerháza, valamint minden magyar-
országi gyógyszerháza. 6904

NAGY KRACH!

New-York és London nem kimélték meg az európai
szárazföldet és ezért egy nagy ezüstáruvágy indította ezre
magát, hogy az egész készletet eladja. Ez meghatalmazva
vagyok ezen megbízást teljesíteni. Tehát bárkinek megküldöm
a következő tárgyakat pusztán 6 frt 60 kr-ért; és pedig:
6 db finom asztali kést, valódi angol
pengével
6 db amerikai szab. ezüst villát, egy
darabból
6 db " " " evőkanalat
12 db " " " kávékanalat
1 db " " " levestörőt
1 db " " " tejszűrőt
2 db " " " tojás-serleget
6 db angol Viktoria-tálca
2 db igen hatásos gyertyatartót
1 db tejszűrőt
1 db finom ezüstpörzót

44 darab összesen 6 frt 60 kr.
Mind e fenti 44 tárgy előbb 40 frtba
került és most csak 6 frt 60 kr. min-
tis árban kapható. — Az amerikai
szab. ezüst egy kivételével fémből, mely ezüst színt
25 ezüstéig is megtartja, a miért szavatolatlak. Legjobb
bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem csalás,
kötelezem magamat, itt a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az
áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulasztja
el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát meg-
szerezze, mely

Házassági és alkalmi ajándékul,
továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. — Egyes
egyetlen kapható

HIRSCHBERG A.-nál

az egy. amerikai szabad. ezüstáruak főgyűjteménye

Telefon. Wien II., Rembrandtstrasse 19. Telefon.

Székfűtés a vidékre utánvéttel vagy az összeg
előzetes befizetése ellenében.

Ehhez tisztító por 10 krajczár. — Valódi csak
az oldalt látható védjeggyel (egyszínű) fém.

Kivonat az elismerő levelekből.

Becses evőeszközlet küldeményt megkaptam
és azokkal teljesen meg vagyok elégedve. Ké-
rem még egy ugyanily 44 dbból álló am. szab.
ezüstgarnitúrát, utólevet mellé rész. küldeni.

Bozovics, Krasó-Szőnyeg meg. 187. 96.

Keresetes S. főszolgabíró.

Pilis, (Pest-megye) 1896. aug. 24.

A küldött diszignitúrával nagyon meg voltam elégedve, ké-
rem sógoromnak, Nyári bárnó szál. Somogyi urhálynak
Szunára 8 ugyanilyen diszignitúrát küldeni.

Báró Nyári Gyula.

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

AMERIKAI PATENT

Fekete selyemkelmék

valamint fehér és mindenféle más színűek igazi gyári áron, a
valódiakért és tartózkodásért v. 15 (öt) dollár mellett, méterenként 35 kr-ért
12 frt 50 cent- és vámanmentesen házhoz szállítatlak. Magasok részére
a legjobb, követelmen megrendelési forrás. Ezer meg ezer előismerő
irat. Minták bérmentesen küldetnek. Szájabba a leveleportó kérésére.
GRIEDER ADOLF ES TSA 6953
selyemkeltő-gyárak szövetsége Zürich.
panyol kir. udvart szállítók. Spanyol kir. udvart szállítók.

Dr. JUTASSY JÓZSEF

az összes gyógytudományok tudora, a börgygy.
és kozm. orvosa. 7049

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 22.

Gyógyítja az összes bőrbajokat és szépséghibákat,
melyeknek a szepő, májfolt, tűzfolt, anyajegy, leucse,
szemölcs, pattanás (wimmerli), bőrtka (mitesszer),
himlőhely, sebhely, vörös orr, fagyos végtagok, hajkorpa,
hajhullás, fölsőleges szőrnővés, (női hajusz és szakál) stb.,
szakszert tanácsot ad az arcz és kéz ápolására s ekkép a
szépség megővására. Rendel 10-4 óráig. Díjazott le-
velekre postafordultával válaszol; kíváncsiakra (ártalmat-
lan) gyógyszeréről gondoskodik. Mély discretió.

Bilz természeti gyógyintézet

Dresden-Radebeul, (Németország)
Két intézeti orvos. Őszi és téli gyógykezelésre különösen alkal-
mas. Egyike Németország legannyagabb és legszébb term. gyógy-
intézetének. Kedvező gyógyeredmények női betegségek
ideg, gyomor, tüdő, bőr- és nemibajoknál. Asthma, rheuma,
kövesség, vesebetegség stb.-nél. Leírás bér. Intézetkijel-
ző. F. E. Bilz, a 'Naturheilkunde' pályázós. munkaszer-
zője. Legjobb betegkönyv önkészlete. 300.000 pld. már eladva. Kötve
10 márká. Bilz kiad. Lépese és minden könyvkér. 6936

Lesoványodásra s egyidejűleg az
egészség erősítésére 2 hónapig vendő
a dr. Blyn s dr. Duchesne-Duparc klin-
tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése
után Dolson gyógyez. által készített 'per-
san-pilula', vesztelteshvel előállított. növ. készítmény.
Egy 3 frtos nemzetközi posta-talvány küldésével bér.
szállít egy palackkal: M. BOISSON, 100 rue Mont-
martre, Paris. Budapest kapható: Török József gyógy-
szerésznél, király-utca 12. szám. 7050

Váljunk el

az eddig használt értéktelen szerektől. Köhögésnél,
rekedtségnél, a torok és légzési szervek minden zava-
rainál teljes biztonsággal hatnak

EGGER MELLPASZTILLAI.

Ezrekre menő hálaíratok rendelkezésre.

Egy doboz ára 50 kr. és egy forint. Próba-
doboz 25 kr.

Kaphatók minden gyógyszerháza. — Főraktár:

Egger-féle gyógyszerháza a 'Nádorhoz'

Budapest, Váci-körut 17. 6968

Páris 1889. Kíttüntetve Brüsszel 1891.
Genf 1889. Bécs 1891.
Chicago. 1893. Magdeburg. London 1893.

Egyetememes gyomorpor

Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse
220, a franciaországi orvosi társulatok tagja.
Orvosilag legjobban ajánlatlik. Rendkívül sike-
res, még idült gyomorbetegségeknél is.
Szállít próbára ingyen, csupán a viteldji meg-
terítésé mellett, berlini főraktárából.

Ausztria-Magyarország számára egy doboz 1.60

Raktár:

Budapest: Török József gyógysz.

király-utca 12. szám. 6992

Főiskolai Dr. KUN ZOLTÁN kiropróba

lázg. orvos
Vérképző labdacok, rózsaszínű csukorváz: vérszegé-
nyek, májkórosok, gyomrák-
dok, görválykórosok, lástalan tüdőbetegségeknél legjobb
gyógyszere. 1 üveg ára 1 frt 80 kr.
Hurut labdacok, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut,
tüdővész, hidegfejelés, malária, győ-
mőkór ellen legkiválóbb! 1 üveg egyenként csukorváz labdac
ára 1 frt 80 kr.

Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az IRI-
GALO FOR 1 doboz 1 forint 80 kr.
Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvíz foltot! Kiváló
gyógyere a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.

A Purpurin Crème arcz- és kékecsőcsenek meglegő hatásá-
ra 5 nap alatt az arczról minden
foltot eltávolít s bárszínre varázsolja. 1 téglgy 1 frt 50 k.

Kaphatók a készítőnél:

TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél

Sárospatakon. 6339

Főraktár Budapest: Török József gyógyszerháza, Király-
utca. Dr. Buday Emil gyógyszerháza, Városház-tér. Minden
drogá-üzletben és gyógyszerháza kaphatók.

10. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 7.

44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 1 félévre — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre — 2.50

Külföldi előfizetésekre a postailag
meghazsított viteldji is csatolandó.

BURIÁN ISTVÁN,

MONARKHIÁNK ATHENEI KÖVETE.

Azok a nagy érdekek, a melyek monarkhiánk
részéből a balkáni országokhoz fűződnek,
már rég óta a legéberebb figyelemre sarkal-
ják külügyi kormányunkat s azt parancsolják,
hogy az ottani régibb és újabb fejedelmi udva-
roknál tehetséges és kipróbált diplomátákat al-
kalmazzon képviselőül. S el kell ismernünk, hogy
e végre nagy gondnal és tapintattal válogatja
meg embereit, ildomos figyelemmel
lévén arra, hogy az illetők ne csak a
mi részünkről legyenek föltétlenül
megbízhatók, hanem rendeltetésük
helyén is kedvelteké, népszerűeké
tudjanak lenni.

Közelebb az épen nagy izgalomban
levő görög királyi udvarnál kellett
monarkhiánk megüresedett követi ál-
lását betölteni. A megüresedést halál-
eset okozta, a mennyiben eddigi athe-
nei követünk, az oda 1887 derekán
kinevezett b. Kosjek meghatalmazott
miniszter, ezelőtt pár hónappal el-
hunyt.

Az újabb választás egy kiváló ma-
gyar diplomatára, Burián Istvánra
esett, ki a Keleten huzamosan műkö-
dött Kállay Béni jelenlegi közös pénz-
ügyminiszter után egyik legalaposabb
ismerője a Balkán-félsziget országai-
nak és népeinek, a melyek közül több-
nek a nyelvet is beszéli.

Rajeczi Burián István, most már
athenei es. és kir. követ és meghatal-
mazott miniszter, Felső-Magyarország
egyik régi nemes családjából száрма-
zott. Atyja Pozsonymegye alispánja
volt, ki fiát igen gondos nevelésben
részesítette. Burián István, miután
szaktanulmányait a bécsi keleti aka-
démiaiban kitűnő eredménnyel bevé-
gezte s kiváló tehetségeinek már az
iskolában is számos jelet adta, 1872-
ben a közös külügyminiszterium szol-
gálatába lépett, honnan azonban még
ugyanabban az évben a kairói diplo-
máciai ügynökséghez osztott be.
Innen három év múlva Bukarestbe he-
lyezték át az ottani diplomáciai ügy-
nökségünkhöz, melyet csakhamar kö-

Strelisky fényképe után.

BURIÁN ISTVÁN.

mértékben kivitta külügyi kormányunk meg-
elégedését. Rendkívüli megfigyelő tehetséggel
párcsult alapos képzettsége teljesen arányban
állt föladataival, s így ő a bolgár állapotok ak-
kori nagy bonyodalmai közepette is igen hasz-
nos szolgálatakat tudott tenni. Ez érdemeit az-
zal méltányolta a külügyi kormány, hogy, midőn
1881 végén a szófiai ügynökséget b. Biegelebenre
bizta, Burián István Oroszországba küldte, hol
ő Moszkvában négy éven át vezette az osztrák-
magyar főkonzulátust, miközben nagy művelt-
ségével és ildomos magatartásával ál-
talanos kedveltséget és becsülést vi-
vott ki magának az előkelő orosz tár-
sadalomban.

1886-ban, néhány nappal a Sán-
dor bolgár fejedelem megbuktatására
elkövetett botrányos államcsíny előtt,
Szófiába főkonzullá nevezetett ki Bu-
rián, ki akkor épen Budapesten töl-
tötte szabadság-idejét. Mind diplomá-
ciai ügyessége, mind személyes tapin-
tata a lehető legnagyobb próbára volt
telve ezekben a zavaros időkben, a
melyeknek az európai békét is fenye-
gető bonyodalmai elvégre a Koburg
Ferdinánd fejedelemmé választása
szüntette meg úgy a hogy. Burián
István ezen nehéz körülmények közt
rendkívüli hidegvérűségével s a leg-
bonyolultabb helyzeteknek is gyors
fölismerésével oly kiválóan eleget tu-
dott tenni kormányunk minden vára-
kozásának, hogy már 1887 májusában
valóságos diplomáciai ügynökké ne-
veztetett ki ugyancsak Szófiába, hol
aztán ebben a minőségben folytatta
sikeres működését egészen 1895 teléig,
a mikor haza hívták a külügyminis-
teriumban végzendő szolgálatára,
hol egy ideig őt emlegették leendő
osztályfőnökül. Ez állás helyett azon-
ban más fontos megbízást kapott.
1896-ban Stuttgartba neveztek ki kö-
vetnek és meghatalmazott miniszter-
nek, bár előre tudta mindenki, hogy
olyan jeles diplomata, mint ő, nem
hagyható sokáig oly nyugalmas, mond-
hatni, pihenő helyen. S a következő
csakugyan igazolta ezt a föltevést. Az
athenei követi állomásra mostanában
történt kinevezetése a mily kiűntető